

De Vallei nr. 38

Jaargang 8, mei 2018

poëzie - proza - beeldend werk

Een *Eigen-Zinnige* uitgave

Beeldende kunst

- 2 [Cloo Potloot](#)
- 5 [Els Hattink](#)
- 8 [Rombaut Van 't veld](#)

Proza

- 11 [Leen Raats](#)
- 13 [Christina Guirlande](#)
- 17 [Joris Denoo](#)
- 23 [Catharina Boer](#)
- 27 [John Toxopeus](#)
- 30 [Hugo Verstraeten](#)
- 33 Fa Quix
- 36 [Annette* Akkerman](#)

Poëzie

- 39 [Romain John van de Maele](#)
- 42 [Robin Veen](#)
- 46 Truus Roeygens
- 48 [Joris Lenstra](#)
- 50 [Hedwig Du Jardin](#)
- 54 Robin Hutse
- 57 [Monika Macken](#)

Cover: [Françoise Dragon](#)

Samenstelling:

[Monika Macken](#) (beeldend werk, keuze en tekst)

[François Vermeulen](#) (proza en poëzie)

Cloo Potlood : 'Wanneer ik schilder staat de wereld stil...'

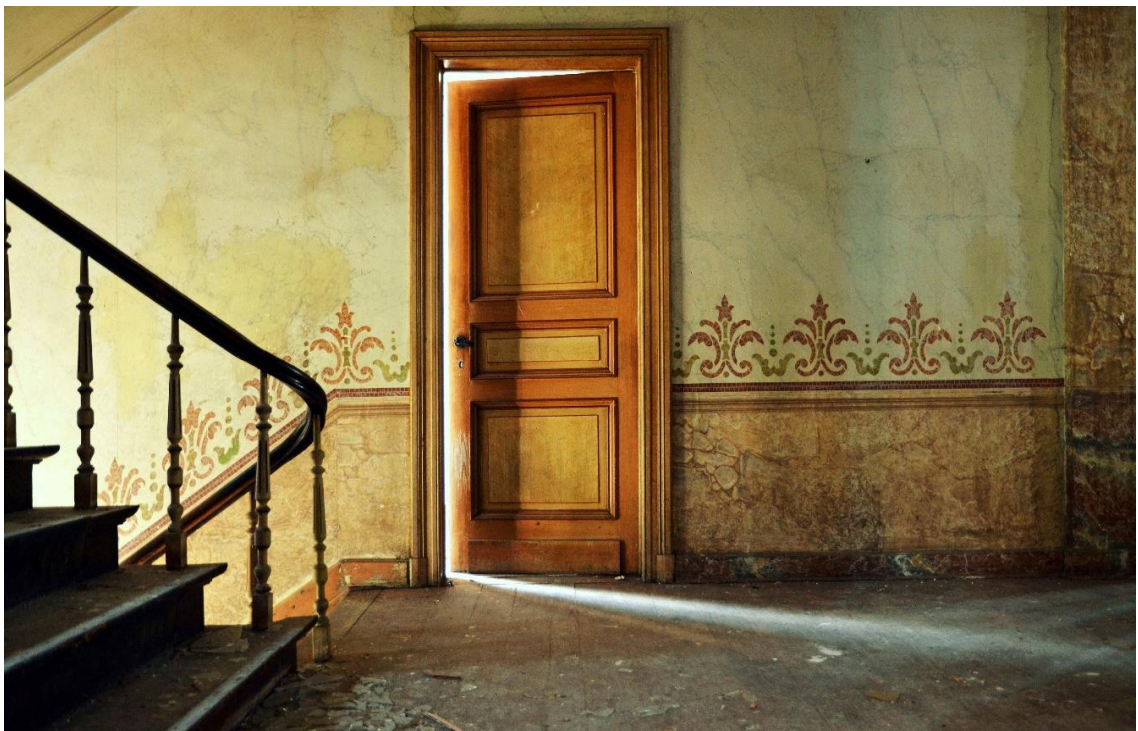
Haar schilderijen zijn nooit brave stillezens of liefelijke portretten : ze zijn altijd abstract, wild en woest, oerwouden na de storm, grenzeloze natuurlijke revoluties, water en vuur in een voortdurend gevecht...

Wanneer ze schildert, leeft ze alleen nog voor haar passie, verliest ze zichzelf in de kleuren, vergeet alles om haar heen.

Alles begon toen ze nog een kind was, een kind dat geboeid was door schilderen. Op de schoolbanken keek ze uit naar het wekelijks uurtje tekenen en vond telkens weer dat dat ene uur veel te vlug voorbij was.

Met schilderen startte ze zestien jaar geleden : eerst waren het figuratieve werken, hoofdzakelijk naakten. Maar op een bepaald ogenblik gaf dit haar een onvoldaan gevoel, het gevoel om 'vast te zitten'. Ze had zin om vrijer te zijn, om andere ideeën op canvas uit te werken en zo begon haar werk beetje bij beetje steeds abstracter te worden.

Ze voelde zich daar erg goed bij...en zo voelt ze zich nog steeds.

Fotografie is haar tweede passie. Vroeger maakte ze al graag foto's, maar dat waren dan vooral vakantiekiekjes. Nu kan ze soms een hele dag erop uit trekken om leegstaande huizen of gebouwen in beeld te brengen of om een stad te gaan verkennen. Ze houdt van ouderwetse etalages, van street art en van de typische verrassingen van het dagelijks leven, soms grappig en soms wat droevig.

Schilderkunst én fotografie geven haar beide enorm veel voldoening, ook wanneer het al wat moeilijker gaat, wanneer het idee, dat ze in haar hoofd had, niet precies overeenstemt met het beeld op het fototoestel of het doek. Aan een schilderij blijft ze werken, laag na laag, tot ze zich helemaal tevreden voelt met het resultaat.

Of ze zonder kunst zou kunnen leven? Neen, zonder kunst zou ze zich leeg voelen. Ze heeft voortdurend de behoefte om creatief bezig te zijn en op die ogenblikken staat de (wrede) wereld stil. Dan bestaan er alleen nog maar het canvas, de verf en zichzelf.

Schilderen doet ze graag alleen, maar anderzijds is het ook fijn én leerzaam om in groep te werken en om feedback te krijgen van de collega's en de leraar. Dat levert altijd nuttige en opbouwende kritiek op. En kijken hoe de anderen werken en problemen oplossen is ook altijd boeiend.

De passie zelf voor het schilderen en het fotograferen is haar belangrijkste inspiratiebron. Een (abstracte) foto, zelf gemaakt of niet, kan haar vaak inspireren tot een schilderij. En bij het fotograferen laat ze zich vooral inspireren door haar eindeloze nostalgie.

Ze heeft grote bewondering voor heel wat schilders : Edward Hopper, Gerhard Richter, Jackson Pollock, Michaël Borremans, Giovanni Winne, Nico Vaerewijck, Patrick Vertenten...

Bij de fotografie is ze fan van o.a. Steve McCurry, Carl De Keyzer, Bieke Depoorter, Cartier-Bresson, Stephan Vanfleteren.

En natuurlijk heeft ze ook belangstelling voor heel wat andere kunstkakken. Ze houdt erg veel van verschillende genres muziek : van jazz (Miles Davis, Pat Metheny, Keith Jarrett...), van pop (David Bowie, Ozark Henry, Simple Minds, Jacques Brel...) en van klassiek (Mozart, Wagner, Mahler...)

Filmmuziek hoort ze eveneens erg graag: Richard Robbins, Hans Zimmer, Thomas Newman, Johan Hoogewijs...

Ook films kan ze appreciëren, maar geen SF, horror, fantasy of westerns. Geef haar maar films met wat diepere inhoud, zoals "The remains of the day", "Midnight in Paris", "Jean de Florette" ..

Op de vraag in welk museum ze zou willen tentoonstellen, moet ze het antwoord schuldig blijven, omdat ze overtuigd is dat niemand het haar ooit zal vragen. Wat nederigheid betreft, is ze alvast een kampioene...

Haar toekomstplannen zien er erg eenvoudig en 'down to earth' uit : ze wil gewoon blijven verder schilderen en fotograferen, maar misschien wil ze zich nog wel eens voor een cursus beeldhouwen inschrijven.

Met Cloo Potlood weet je maar nooit.

Els Hattink: komt een leven te kort om al haar plannen uit te voeren

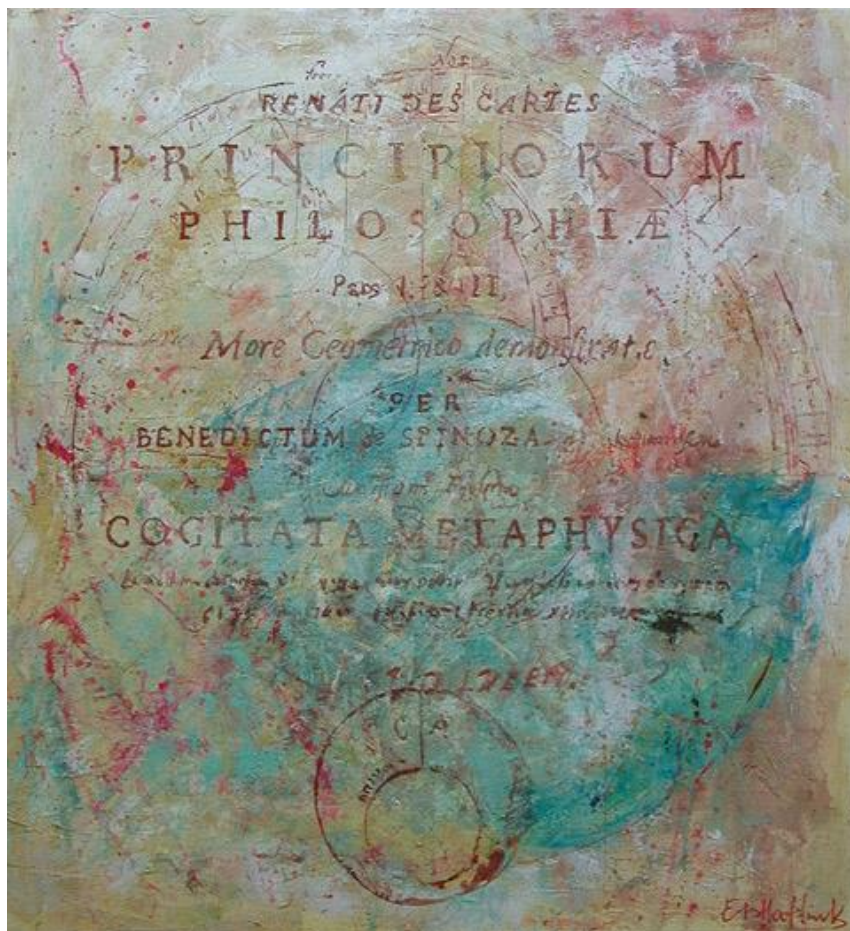
Zij komt uit een kunstzinnige familie, waar iedereen wel gepassioneerd was door iets in de kunst.

Zo was haar vader een begenadigd 'zondagsschilder', bij wie ze als klein meisje ging tekenen en zich uitleven op een schoolbordje. Haar vader kwam uit een muzikale familie, van wie de vader muzikuitgever was en instrumenten bespeelde. Ook de vader van Els Hattink speelde viool, zijn zussen schilderden en musiceerden, de broer van haar moeder was binnenhuisarchitect met veel belangstelling voor kunst en design. De neef van haar moeder - Steef Zoetmulder - was een bekend fotograaf.

Ook haar moeder fotografeerde veel, maakte fantastische fotoalbums voor ieder kind en schreef daar ook alles bij wat in de maatschappij speelde.

Ze werd haar ouders vaak meegenomen naar musea, toneel en muzikuitvoeringen.

Het stond dus in de sterren geschreven dat Els zelf kunstenaar zou worden: ze studeerde eerste schilderkunst en daarna fotografie. Bij het afstuderen in de fotografie, maakte ze een boek "Brussel feest" en werd door de jury toen vergeleken met Ed van der Elsken en Martin Parr, haar docent vond dat zij de humor heeft van Elliott Erwitt.

Ze schildert vaak op thema's en ziet dit meestal als een soort onderzoek van dat thema. Ze ging vaak uit van de geschiedenis, o.a. van de architectuur, de wetenschap (zoals in haar werken voor de Queen Mary II), en lijkwaden, waar de tentoonstelling 'Ancient Faces' gezien in Londen, diende als inspiratiebron en waaruit zelfs een serie T-shirts met teksten erop is ontstaan.

Bij recentere schilderijen ging haar belangstelling uit naar wat in de maatschappij leefde en nu raakt ze weer geïnteresseerd in abstracte werken. Op de academie werd haar werk als 'lyrisch abstract' omschreven.

In de fotografie zijn haar inspiratiebronnen grote fotografen als Henri Cartier-Bresson en Ed van der Elsken. Wanneer ze stillevens fotografeert wordt ze vooral geïnspireerd door Giorgio Morandi en het licht van Rembrandt, voor haar portretten door de geschilderde portretten van de 16^e en 17^e eeuw.

Wat ze over de hedendaagse kunst denkt? Die vindt ze interessant, vooral als haar hersenen kraken om te begrijpen wat ze ziet. Ze heeft al wel begrepen dat schoonheid niet meer centraal staat, het is meer een kritiek op de maatschappij geworden of 'aantonen wat er leeft'.

Els Hattink beschouwt zichzelf als een veelvraat qua kunstvormen: ze leest veel, gaat graag naar de film (vroeger was Fellini haar grote favoriet), naar concerten, theater en ballet (Béjart, De Keersmaeker, Hans van Manen). Helaas moet ze zich de laatste tijd beperken tot film en literatuur, vooral door de vele reizen die ze de laatste jaren onderneemt.

In de schilderkunst zijn Rembrandt, Zurbaran, Morandi, De Kooning, Kiefer, Barnett Newman en Hopper haar grote favorieten en in de fotografie noemt ze Elliott Erwitt, Saul Leiter, Martin Parr en de Magnum fotografen.

Zonder kunst zou ze niet kunnen leven, geeft ze grif toe, ook al is ze nuchter genoeg om deze uitspraak te relativeren, want zoals zij opmerkte in geval van oorlog, geen eten en op de vlucht zijn, dan zou kunst naar de tweede plaats moeten verhuizen. Maar dan troost ze zich met de gedachte dat ze in haar hoofd verder zou kunnen denken, zien en horen over kunst.

Ze vindt dat wij ons in het leven onderscheiden van de dieren door de Kunst en de Wetenschap, want voor de rest doen we precies hetzelfde als de dieren: territorium verdedigen, nestje bouwen, voorplanten ...

Met kritiek heeft ze geen probleem, zeker niet wanneer die goed onderbouwd is. Het laat haar toe op een andere manier naar haar eigen werk te kijken. Met alleen 'goed' of 'slecht' is ze niks : ze wil altijd weten waarom, ook al is de kritiek niet altijd positief.

In welk museum zou ze graag haar werken tentoongesteld zien? Ze vindt al haar antwoorden te hoog gegrepen en ze geeft er dan ook een grote knipoog bij: In het MoMa in New York of Guggenheim in Bilbao, in het Rijksmuseum, in de Bozar in Brussel en in een museum in Brugge, haar geboortestad.

Voor haar foto's: enkele fotomusea zoals in Amsterdam, Rotterdam, Charleroi of New York.

Ze is van plan in de toekomst nog heel wat foto's en fotoboeken te maken, is bezig met een aantal projecten en bij het schilderen weer een abstracte serie.

"Ik kom echt een leven tekort" glimlacht ze...en dat heeft ze prima gezegd.

Rombaut Van 't veld en zijn grote liefde voor het portret.

Zijn eerste tekening dateert uit zijn jongensjaren: het is een portret van een Indische dame .

Het tekenen van portretten was toen reeds een uitdaging en het is nooit anders geworden.

Als kleine jongen vond hij het fantastisch om met stiften te tekenen op de achterzijde van grote kantoorkalenders. Tijdens zijn schooljaren tekende hij prenten uit schoolboeken na en vele jaren later maakte hij zijn lotgenoten in het leger blij met een potloodtekening van hun liefjes.

Na een trip naar Engeland kwam hij thuis met een uitrusting om te schilderen en begon dan te experimenteren met het werken met olieverf. Ook dit is nooit veranderd.

Rombaut is steeds op zoek naar personen in een speciaal licht en met zijn foto-toestel legt hij die beelden vast : een man die een boek leest onder een parasol, het optreden van een artiest, spelende kinderen...Hij bergt alles op in mapjes en zelfs de kleinste foto in een krant of tijdschrift of een opvallend beeld uit een film zijn voor hem een uitdaging om een nieuw werk op te starten.

Bij het schetsen gebruikt hij het liefst potloden of soms ook houtskool. Voor het fijnere werk vindt hij aquarel de geschikte techniek maar voor het echte werk blijft hij bij olieverf. Na de traditionele olieverf ontdekte hij de olieverf op waterbasis, bijna geurloos en makkelijker bij het schoonmaken van de penselen.

Op een bepaald ogenblik wilde hij andere horizonten verkennen. Zo kwam hij in 1994 terecht in de Vilvoordse Portaelschool, waar hij toegelaten werd tot het tweede jaar bij leraar Rainier Boidin, die behalve tekenen ook aquarel aanbood. Hij doorliep in die school zowat alle richtingen en voelt er zich, dankzij de sfeer, de gelijkgezindheid en de leuke babbels nog steeds een beetje thuis.

Bij de oudere generaties zijn de impressionisten zijn favorieten omwille van hun weergave van het licht. Verder vindt hij Edward Hopper een fantastisch kunstenaar voor de sfeer in zijn werken en Norman Rockwell voor zijn personages. Ook de tekeningen van Rien Poortvliet vindt hij erg boeiend en kijkt hij op naar de portretten van Michaël Borremans. Luc Tuymans is hij dankbaar omdat die het werken op basis van foto's terug heeft gebracht, terwijl dit vroeger taboe was. Illustratoren zoals Arthur Rackham en Jean-Baptiste Monge kan hij zeker ook op prijs stellen.

Voor de hedendaagse kunst staat hij altijd open om nieuwe dingen te zien of te horen, met daarbij een woordje uitleg om het nog onbekende te overbruggen. Er is altijd wel iets voor iedereen om van te genieten en te houden, omdat er nu creaties zijn met heel andere technieken, zoals videokunst, performances, installaties, strips en animatie.

Ook in andere takken van de kunst kan hij inspiratie vinden. Nieuwe beelden komen aangewaaid door het bekijken van een film. Hij leest graag een goed boek,

o.a. van Carlos Ruiz Zafón of Terry Pratchett of de biografie van een interessant iemand en luistert vaak naar de rustige muziek van Norah Jones of Sting, muziek die hem stimuleert bij het werken.

De hoge prijzen die nu de ronde doen op de kunstmarkt vindt hij vooral bestemd voor de verzamelaars en de beleggers. In de artgalleries denkt hij dat de prijzen verklaard kunnen worden door de hoge kosten van de gallerist en het deel dat toekomt aan de kunstenaar.

De originaliteit en de exclusiviteit van een goed werk wordt vaak voorafgegaan door een jarenlang leerproces. Zijn leraar aquarel zei altijd : ' Het is maar een blad papier met wat kleur op, maar het is alles wat aan dit blad voorafgaat dat de prijs bepaalt.'

Wilde plannen voor de toekomst heeft Rombaut Van 't veld niet : hij wil gewoon blijven zoeken en vooral zijn geliefde portretten blijven tekenen en schilderen. En indien men hem ooit zou vragen in welk museum hij zou willen terecht komen, geeft hij de voorkeur aan een klein museum of galerie, waar de intieme sfeer van zijn werk tot haar recht zou komen.

Wij hopen alvast dat iemand hem ooit dit aanbod zal doen...

HELD

Leen Raats

Het is 21 december. Vanaf vandaag worden de dagen weer langer, al zal het nog een hele poos duren voor we daar wat van merken. Het is drie uur 's middags en ik moet de lamp aandoen om te kunnen lezen. Gelukkig lees ik nooit.

Het sneeuwt nu al uren. De kranten hebben er dagenlang voor gewaarschuwd. Een winterprik, noemden ze het. Vroeger hadden we geen winterprikken of supermanen. Het sneeuwde gewoon en de maan leek wat groter die nacht, maar geen mens die er om maalde. Ik verlang vaak naar die tijd van voor de media dag en nacht probeerde om ons op stang te jagen.

Ik ben een held. Dat vertelt een poster aan de muur bij mijn psycholoog me, elke woensdag van twee tot drie. *You are the hero of your own story.*

Mijn vader vindt me nochtans een lafaard. Hij heeft het mis. Als ik de afgelopen veertig jaar een ding heb geleerd, is het wel dat mensen het vaak mis hebben. Er zijn mensen die beweren dat je van spinazie dikke spierballen krijgt, dat de maanlanding nep was en dat er monsters rondzwemmen in Schotse meren. Onzin.

Iedereen maakt fouten. Daarom neem ik het mijn ouders niet kwalijk dat ze mij op de wereld hebben gezet.

Ik droom weleens dat ik kan vliegen. Eens wakker, ben ik bang om te vallen. Mijn angst is altijd groter dan mijn drang naar vrijheid. Vrijheid. Wat is dat eigenlijk? Volgens mijn moeder is dat reizen. Overal is ze geweest. Boedapest, Madrid, Moskou. De piramides in Egypte, Afrikaanse wildparken, Incatempels in Peru. Ze wilde de Chinese Muur zien. Toen kreeg ze mij.

Volgens mij hoef je helemaal niet weg te gaan om vrij te zijn. Misschien is dat wel net wat vrijheid inhoudt: niet weg *hoeven* gaan. Gewoon even in de zon zitten. Wachten tot de wereld naar jou komt. Een korrel Saharazand tussen je ro-dodendrons.

Mijn vader zegt dat ik al mijn hele leven op de vlucht ben. Onzin. Je kan niet eeuwig vluchten. Als je maar lang genoeg onderweg bent, kom je vanzelf ergens aan. Mijn vader zegt ook dat ik gek ben.

Ach. Copernicus werd door de hele wereld gek verklaard toen hij beweerde dat de aarde om de zon draaide.

Columbus ontdekte per ongeluk een reeds lang ontdekt continent en noemde de inheemse bevolking Indianen omdat hij dacht dat hij aan de andere kant van de wereld zat. Niemand noemde hem gek. De geschiedenis wordt niet geschreven door overwinnaars. De geschiedenis wordt geschreven door idioten.

Mijn moeder huilt vaak de laatste tijd. Ze fluistert ook veel, vooral tegen mijn vader. Hij doet dan alsof hij luistert en bijt op zijn nagels. Dat is het enige dat hij nog eet.

Ik heb vaak gelijk. De helft van mijn gedachten kunnen zo op een tegeltje gedrukt worden. Dat komt omdat ik vaak nadenk. Ik heb veel tijd om na te denken, omdat ik aan de lopende band werk. Ik kleef stickers op doosjes tandpasta. Soms ook op flesjes douchegel.

Ik haat mijn job. Niet dat ik liever iets anders zou doen. Ik hou gewoon niet van werken. Lui ben ik niet. Ik heb vorige week nog tien kilometer gefietst. Zomaar.

Vroeger maakte ik weleens goede voornemens. Meer fruit eten, minder bier drinken en de afwas niet langer dan drie dagen laten staan. Dat heb ik opgegeven. Ik ben perfect zoals ik ben. Het heeft even geduurd voor ik tot dat heldere inzicht kwam. Het is zoals een lied dat je al honderden keren heb gehoord, maar dat je plots écht raakt.

Toen ik tien was, nam mijn tante me mee naar het zwembad. Ze vond dat ik moest leren zwemmen, begreep niet dat ik dat niet op school of van mijn moeder had geleerd. Ik zei dat ik het nooit zou kunnen. Dat ik een mislukkeling was. Mijn tante was onverzettelijk.

Wekenlang nam ze me elke woensdagnamiddag mee. Op een dag kwam de badmeester vlak achter me staan. 'Zwemmen is vliegen zonder vleugels.' Hij tilde me op en gooide me in het diepe gedeelte.

Ik panikeerde. Ging kopje onder. Kreeg een grote slok chloorwater binnen. Spartelde als een bezetene omhoog, hapte naar adem, ging opnieuw kopje onder, kwam weer boven en zwom naar de kant.

Mijn tante was razend, maar de badmeester haalde zijn schouders op. 'Ze kon zwemmen. Ze wist het alleen niet.'

Sinds die dag ga ik elke week zwemmen.

Er was eens een jongen met acné in het zwembad die me altijd plaagde. Op een keer hield ik hem heel lang kopje onder. Toen ik hem uiteindelijk losliet, huilde hij. Ik had nog nooit een jongen zien huilen.

Op mijn dertiende werd ik voor het eerst verliefd. Op Gino. Ik durfde het niet aanvragen, dus vroeg ik Kevin. Hij zei neen.

Recent verscheen haar verhalenbundel 'Vloedlijn'

PROLOOG

31 oktober 1949

Christina Guirlande

Op zijn minst zes uur per dag zat ze in de armstoel bij het raam aan de straatkant van het huis. Op winterdagen stookte het dienstmeisje het vuur voor dag en dauw roodgloeiend, en in de zomer stond de zon hoog boven de huizen. Een smalle verschuivende lichtstreep op een muur en op een deel van de houten vloer zorgde er dan voor dat het in de kamer altijd behaaglijk, maar nooit te warm werd. Het was haar meest geliefde plek in het veel te grote huis.

Elke dag bracht ze ook enkele uren door in de woonkeuken, met zicht op de binnenplaats. Ze keek er, met een vastgeroest plichtsbewustzijn, naar het af en aan rijden van de wagens en naar het laden van de volle of het lossen van de lege vaten. Soms viel zij er bij in slaap, ondanks het lawaai, ondanks het luidruchtige gestamp van ongeduldige paardenhoeven op de kasseien.

's Nachts lag ze dikwijls urenlang wakker en vroeg zich af hoe haar leven zou verlopen zijn wanneer haar man niet zo vroeg was gestorven en haar met de brouwerij en twee opgroeiende kinderen had achtergelaten. Iedere nacht opnieuw maakte ze andere veronderstellingen, beeldde ze zich haar leven anders in. Ze had *dit* moeten doen, of *dat*, of had ze toch de juiste keuze gemaakt door de zaak alleen verder te runnen, ondanks alles? Ze kwam er nooit uit. Geen enkele nacht.

Meestal dommelde ze onder de morgen nog in een lichte slaap, die eerder op een waaktoestand leek. Ze hoorde er de geluiden van de straat en het rumoer in de brouwerij dwars doorheen, samen met het vertrouwde wakker worden van het huis: het gestommel in de kamer boven de hare, het openen van de luiken, het gescharrel in de keuken, het slaan van deuren, de hoge stem van haar dochter en de zuinige antwoorden van haar schoonzoon.

Ongewild glimlachte ze terwijl ze haar ogen langzaam opentrok. Ze was weer een eindeloze nacht doorgekomen. Nu kwam het erop aan de nieuwe dag zo goed mogelijk in te vullen, op haar gewone ritme, het liefst zonder onverwachte gebeurtenissen waar ze zelf bij betrokken werd. En het liefst ook zonder herinneringen.

Gelukkig waren er de dagelijkse vertrouwde rituelen: het meisje dat haar uit bed hielp en aankleedde, het kammen van haar dunne, witgeworden haar, de korte afstand van haar kamer naar de keuken, waar ze op dit uur meestal alleen aan tafel zat. Behalve het meisje was iedereen gewoonlijk al weg naar het bureel of naar de brouwerij, of ergens doende in een verdieping van het huis.

Na een langgerokken ontbijt, meestal rond tien uur, vatte ze dan post bij het raam in de zitkamer, die bij bijzondere gelegenheden, die almaar schaarser werden, ook als eetkamer dienst deed. Om de afstand van de keuken naar de zitkamer af te leggen leunde ze met de ene arm op het meisje en met de andere op een kruk. Dat deed ze deze morgen ook. Ze schoof met trage, gemeten passen vooruit, puffend als een oude vrouw, die ze ook was, dacht ze er nuchter bij. Ze liet zich omvangrijk in de armstoel vallen, streek haar kleren in de plooi, zette de kruk tegen de muur, pakte haar briletui van de vensterbank en stuurde het meisje weg.

‘Het is goed zo kind. Laat me nu maar. Je hoort het wel wanneer ik je nodig heb.’

Het meisje glimlachte knikkend, rakelde het vuur lichtjes op en zweefde daarna naar de deur, die ze geruisloos achter zich dichttrok.

‘Een zegen, dat kind,’ dacht mevrouw Clemence, want hardop zou ze nooit iemand een complimentje geven.

Gewoontegetrouw keek ze eerst in de linkse spiegel die aan de buitenkant van het raam was bevestigd. Daarin had ze een overzicht over het dorpsplein met zijn kiosk en zijn lindebomen. Een smal pad naar de kerk en het omliggende kerkhof sneed het zandige plein in twee ongelijke delen. Een bredere weg, de hoofdweg, dwarste het pad als een uit zijn voegen getrokken andreaskruis.

Behalve enkele vrouwen met boodschappentassen en de hinkende krantenbedeler was er niemand te zien. De bomen waren al voor de helft hun bladeren kwijt, stelde ze vast. De wind van de voorbije dagen had ze op hoopjes bijeenge-dreven onderaan de trappen van de kiosk en van de kerk. Tussen de halfnaakte takken door waren al hele stukken van de lucht te zien, die vandaag merkelijk blauwer was dan gisteren.

Een kar met man en paard dokkerde rustig over het plein. De twee vrouwen bleven staan voor een praatje, een derde kwam haastig aangelopen, waarop ze alle drie opeens wegliepen, elk in een andere richting.

Daarna lag het plein weer verlaten.

Mevrouw Clemence ging wat verzitten om nu in de rechtse spiegel te kunnen kijken. Ze zag tot aan de bocht halfweg in de straat, die net breed genoeg was voor twee voertuigen. Er was aan weerszijden tegen de huizen een voetpad van drie plaveien breed, en op dat voetpad, onder de spiegels, liep opeens iemand in een flits voorbij, stak de straat over en verdween in een smal gangetje. Ze had niet eens gemerkt of het een man of een vrouw was geweest.

Bij de versmalling in de straat stonden enkele mensen bijeengepakt. Naar het waarom had ze het raden. Ze zag dat het groepje naar het voetpad uitweek om de autobus, die vier keer per dag het dorp aandeed, door te laten. Daarna nam het weer zijn plaats in, in het midden van de straat.

Verder gebeurde er niets. Noch links, nog rechts. Noch bij het grote huis aan de overkant, dat ze tussendoor nauwlettend in de gaten hield. Ze ging opnieuw verzitten en veegde haar bril schoon. Het liep stilaan tegen de middag. De herfstzon,

die deze tijd van het jaar al laag stond, kwam nog net boven het huis aan de overkant uit en projecteerde een tere lichtbundel in de kamer.

Daardoor viel het haar op hoe blond ze nog was op het schilderij boven het buffet, hoe blond en hoe jong. Nee, geen herinneringen alsjeblieft. Ze vermande zich en merkte hoe het zachte middaglicht het zwarte lakwerk van de secretaire deed glanzen, hoe fijne stofdeeltjes op en neer dansten, aarzelend, alsof ze een geschikt plekje zochten om er te blijven liggen.

Twee lege wagens reden ratelend onder de hoge poort door de binnenplaats op. Ook al kon ze het niet zien, mevrouw Clemence wist wat de brouwersgasten nu deden: ze lieten de paarden drinken en bonden ze daarna hun voerzak voor, waar de dieren onmiddellijk met hun hoofd indoken. Daarna zouden de mannen tegen de muur onder het afdak gaan neerzitten om hun eigen schaftzak aan te spreken.

Het werd hoog tijd dat ze de wagens en paarden verkochten en door een vrachtwagen vervingen, dacht ze. Zelfs de voerman had er al een, om colli's naar het station in de stad te brengen of ze daar af te halen. De brouwerij kon onmogelijk achterblijven. Ze zou er met haar dochter over praten, zo gauw de gelegenheid zich voordeed.

Een auto reed voorbij en stopte bij de versmalling halfweg in de straat. Het was de lange zwarte wagen die meer en meer de aftandse lijkwagen verving, die eveneens nog door paarden getrokken werd. Zou er iemand overleden zijn? Was er een ongeluk gebeurd? Mevrouw Clemence boog zich voorover om beter te kunnen zien. Er kwam beweging in het groepje kijklustigen, dat ondertussen flink was aangegroeid.

Nu twijfelde ze niet meer. Er was iets met Nena. Had ze het niet al zo dikwijls hardop gedacht, 'die loopt op een dag nog naar het water'.

'Ze zal toch niet...'

Ach wat, dacht ze onmiddellijk daarna, dan doet ze dat maar. Het zijn mijn zaken niet.

Enkele minuten later stapte een groep schoolkinderen over het plein. Ze hielden elkaar twee per twee bij de hand, bleven staan bij de kiosk en waaierden daarna uit naar de verschillende straten. Twee kinderen bleven achter, een meisje van een jaar of tien en een kleine jongen. De kinderen van Nena. Het meisje keek de straat in, zag de samenscholing in de verte en trok haar broertje ruw een eind terug. Eerst sribbelde het jongetje heftig tegen, maar tenslotte ging het zonder verder verzet naast zijn zus op de trappen van de kiosk neerzitten.

In het midden van de straat weken de nieuwsgierigen opzij. De auto vertrok langzaam, reed het huis van mevrouw Clemence voorbij. Mevrouw meende inderdaad Nena herkend te hebben, op de achterbank, tussen twee onbekende mannen. Ze begreep niet waarom de begrafenisondernemer van het dorp achter het stuur zat.

De wagen vertraagde, stopte op het plein, een man stapte uit, gevolgd door Nena. De twee kinderen liepen op hun moeder toe en bleven opeens staan, als

verlamd. Nena zette een stap in hun richting maar de kinderen deinsden bang achteruit. Het jongetje klampte zich aan zijn zusje vast.

Misschien vergiste ze zich, maar mevrouw Clemence had de indruk, tenzij haar oude ogen haar voor de gek hielden, dat de handen van Nena waren samengebonden, als bij een misdadigster. De man die het eerst was uitgestapt dwong Nena opnieuw de auto in. De kinderen keken de weggrijdende wagen na, onbeweeglijk als stenen beelden.

In de erker van het huis aan de overkant schoof iemand de gordijnen open en onmiddellijk weer dicht. Mevrouw Clemence leunde als betrapt achterover.

De staande klok in de vestibule sloeg twaalf keer. De slagen weergalmden door het hele huis. Met een harde tik van haar kruk op de eiken vloer riep ze het dienstmeisje naar binnen. De deur draaide onmiddellijk open, alsof het kind achter de deur op wacht had gestaan.

Mevrouw Clemence trok zich uit de leunstoel op aan het spanjolet van het raam en liet zich daarbij helpen door het dienstmeisje. Terwijl ze overeind kwam keek ze nog even in de spiegels. Het plein was leeg. Ook de twee kinderen waren weg. In de straat gingen de laatste kijklustigen weer naar binnen.

Ze repte met geen woord over wat er zich in de straat en op het dorpsplein had afgespeeld. Wat er ook mocht gebeurd zijn, het nieuws zou zich vlug genoeg over het dorp verspreiden. Nee, zij wist nergens van. Ze had niets gezien.

En terwijl ze aan de arm van het meisje meeschoof door de gang mompelde ze, met onbewogen stem, dat het zacht weer was voor de laatste dag van oktober.

De proloog van een roman in wording *'De laatste dag van oktober'*

ETAPPES

Joris Denoo

01

Op 06 juli 1952 zoefde beroepsrenner Marius Urquhart pijlsnel van de flanken van de Col d' Ardu af. Hij bevond zich in de ongeveer vijftiende positie. Het was bloedheet; op bepaalde plekken lag het wegdekoppervlak er gesmolten bij. Voor en achter hem was het peloton in vele stukjes uiteengereten. Hij had geen onmiddellijk zichtbaar mikpunt en evenmin een wieltjeszuigende achtervolger. Omwille van de veiligheid ook verkozen de meeste renners de gevaarlijke afdaling individueel en op eigen tempo te doen. Marius Urquhart (Franse nationaliteit, Corsicaan, maar geboren in Paraguay) behoorde tot de enige Corsicaanse wielprofploeg die ooit aan de Ronde van Frankrijk deelnam. Het was in de tijd dat nog met landploegen werd gereden. Met bonkend hart en de tenen tegen elkaar meanderde Urquhart naar het dal toe. Kilometerslang was geen levende ziel te bespeuren. In die tijd waren er ook geen tv-camera's die alles en iedereen overal registreerden, glorieus of ongenadig. Als er dat jaar al een camera was, dan werd die zeker op Fausto Coppi gericht.

02

Ter hoogte van bocht 34 katapulteerde Marius Urquhart zichzelf in het struikgewas, dat trapsgewijs uit de afgrond naar omhoog groeide. Hij zeilde als een engel het ongewisse tegemoet. Er waren twee verre getuigen van, die op dat ogenblik in een volgwagen de bocht begonnen aan te snijden. Zij zagen hoe de renner en de fiets met een magistrale duikersboog de struiken in doken. Van Urquhart of diens vehikel werd echter nooit meer een spoor gevonden. In de annalen van de Tour de France is dit tot op vandaag het vreemdste raadsel gebleven. Maar de mensen vergeten vlug, vooral ook omdat de Ronde een jaarlijks weerkerend evenement is, en de tijd gaat al net zo vlug. Marius Urquhart slaagde er niet in een legende te worden. Bij ontstentenis van bewijsmateriaal kon men geen geloof hechten aan een wonderbare omkering van het belendende mirakel van Lourdes: de verdwijning van de heilige Marius Want waar waren de man en zijn fiets gebleven? Een luttel maggiblokje, vermoedelijk afkomstig uit zijn knapzakje, volstond niet. De verschijning van Maria leek, nou: geloofwaardiger.

Bij zijn overlijden zou de vrouw van Marius Urquhart vele keren meer dan een hapklare som geld opstrijken. Daar was voor gezorgd middels een contract bij Eassons Insur. (*) Op 6 juli 1952 was Urquharts klassement in de Tour barslecht. Eigenlijk was hij ook niet echt een klassementsrijder, maar eerder een bergkoninkje, dat, als de groten het gedoogden, in Alpen en Pyreneeën even zijn liedje mekkeren mocht, tegen flanken opklauterend als een gretig geitje. Maar er waren nog rappere geitjes dan Marius Urquhart. Er reden er voor hem, die hem opjaagden, en er reden er na hem, die hem najaagden. Anno 1952 verdween hij in bocht 34 volledig uit ieders zicht. Voorgoed.

() Eassons Insur., met hoofdzetels te Grenoble en Plymouth, was een zijtak van Lloyds Inc. De firma was gespecialiseerd in risicovolle verzekeringscontracten in de wereld van topsport, weddenschappen, stunts, Guinness Book of Records, oorlogscorrespondentie, burgeroorlogen en medische extremen. Begin jaren zestig van de vorige eeuw werd deze tak opgedoekt wegens misbruik van voorkennis van de Beurs.*

Toen Marius Urquhart een jaar later nog niet was opgedoken, kwam er een bescheiden gedenksteen in bocht 34 op de flank van de Col d'Arzur, samengeschaapt door ploeggenoten en goedgekeurd door de Tourdirectie. Er stond op:

**DISPARU ICI
06.07.1952
MARIUS URQUHART
- TOUR DE FRANCE -**

Maar de Tour passeerde daar de volgende jaren niet meer. Dat gebeurde pas weer even in 1967, maar in omgekeerde richting. Door de intrede van de merkenploegen in de Tour en het verlaten van de ouderwetse landenformule, werd er ook niks benefietachtigs of gedenkachtigs op touw gezet voor Urquhart en zijn nabestaanden. De karavaan sjokte er zo voorbij. Alleen een Luxemburgs radio-commentator gewaagde nog even van de vreemde verdwijning, ofschoon Urquhart een beetje Paraguayaans, een beetje Corsicaans en zelfs een beetje Frans was. In de loop van 1954 ontving de jonge weduwe een vorstelijke vergoeding van Eassons Insur., ondanks een ontstellend gebrek aan bewijsstukken, zonder juridisch gehakketak. Ze liet de gedenksteen op de Col d'Arzur voor wat hij waard was en verhuisde met haar eerst- en laatstgeborene prompt naar Berck-sur-Mer. Winter 1954 voorzag ze zich van een verse vriend met streng achterovergeharkte ravenzwarte haren: een tweeëndertigjarige brouwerszoon wiens eerste vrouw

op zee verdwenen was. Hij was nog supporter geweest van Marius Urquhart, be-
weerde hij. Hij geleet er zelfs een beetje op.

05

Zondag 06 juli 2003. De vijftigjarige Bärbel Urquhart, uitbaatster van café La Russe in Berck-sur-Mer, zat naar de tweede etappe van de Tour de France te kijken, samen met enkele namiddagklanten en toeristen. Het was snoeiheet. De inhoud van het bescheiden visvijvertje achter La Russe begon meer op visbouillon te ge-
lijken. Bärbel monsterde de kuiten, dijen en konten van de Saeco's, de Rabo's, de Lotto-Domo's, de Once's, de US Postals. Ze bedacht dat zij een halve eeuw gele-
den aan een dergelijk koppel lendenen ontsproten was. Waarna de vader, de da-
der, die ze uiteraard alleen van foto's kende, spoorloos van de aardbodem ver-
dween, met achterlating van een onnozel maggiblokje. Had dat dingetje zich ei-
genlijk wel ooit in zijn knapzakje bevonden? Lap, voila, daar kukelden er weer een
aantal tegen de vlakke.

'Dat zag je vroeger toch veel minder hé, al die valpartijen', merkte Bärbel op.

Ze inhaleerde diep. Enkele mannen mompelden en knikten instemmend, hun blik
aan het scherm hoog in de hoek gekluisterd.

'Ge moet er maar al aan denken, of pardaf, daar ligt er ene'.

'De zwaartekracht is zeker sterker dan vroeger'.

'Of de gedachten, haha'.

06

Op 17 mei 1930 gaf Jonkheer Christian Chauxmes Bâton d'Offranville, bijgenaamd
Het Gouden Kind, in zijn pas gerestaureerde zeventiende-eeuwse kasteeltje een
diner voor veertien vrienden. Hij had er drie redenen voor: de restauratie van zijn
stulp en ook die van zijn longen, want hij was gestopt met roken. De derde reden
was geheim. Hij was de vader geworden van een flinke zoon, Marius. Drie dorpen
verder lag die verse wereldburger in de nederige woning van de ouders van het
Corsicaanse ex-bovenmeisje van Christian te duimzuigen. Vier mensen deelden
dat geheim. Het kind zou goed verborgen blijven en later met zijn mama uit het
zicht verdwijnen. De baby stond reeds van zijn allereerste dag op deze aarde in
het testament van zijn rijke pa. De helft van Christians vrienden was net als hijzelf
vrijgezel. Wat ze allemaal gemeen hadden: een liederlijk en decadent leven, wal-
len onder hun ogen beschouwden ze als lauwerkransen, grijze haren werden on-
barmhartig geveerd, kale plekken op de schedel gecamoufleerd, vrouwen dien-
den om gepakt te worden, whisky bij het eten was geen uitzondering. Jonkheer
Christian sprak zijn vriend chef-kok Eric Duprez van bistrot Captain Flint aan. Hij

had zin om zijn vrienden eens een dijk van een poets te bakken. Samen bekooktoofden ze een plan. Eric zegde zijn medewerking toe; hij zou koken én opdienen. En ze gingen ook enkele nachten samen op pad.

07

Na afloop van het diner stond de gastheer op. Hij tikte tegen zijn glas en nam het woord.

‘Mes amis’, zei hij, ‘nu zal ik jullie laten zien wat het eigenlijk was dat jullie met zoveel smaak opgepeuzeld hebben’.

Hij klapte in zijn handen en Eric Duprez verscheen, een groot zilveren dienblad voor zich uit dragend.

‘Ziedaar de chef, mijne heren!’

Het gezelschap begon in de handen te klappen, maar het applaus stierf onmiddellijk weer uit toen de chef-kok met het blad nader tot de tafel schreed. Kokhalzend en met afgrijzen in hun blik zagen ze negen kattenkoppen liggen, netjes gerangschikt, met ieder een rokende sigaret tussen hun tanden. Enkele gasten sloegen hun handen voor hun mond om braakneigingen te onderdrukken. Er klonken kreten en vloeken.

Een week later werd Christian Chauvmes Bâton d’Offranville thuis dood aangetroffen. Hij was vergiftigd. Van een dader ontbrak elk spoor. Er werd er aanvankelijk ook geen gevonden. Het kasteel werd door de familie verkocht aan een rijke Engelsman. Een notaris uit Pourville regelde alles. Ook het deel voor het bastaardkind. En dat was niet gering.

Over diens mama werd met geen woord gerept. Tijdens de Wereldoorlog werd het kasteel door de Duitsers gebruikt als hoofdkwartier. Na de oorlog werd het een psychiatrische instelling voor oorlogsslachtoffers.

08

Het bovenmeisje van het kasteel solliciteerde in een van de eerste warenhuizen van het land, honderd twintig kilometer verder. Het lukte; in 1936 verkaste ze met haar spruit naar een andere streek. Het nieuwe ‘Gouden Kind’ Marius was ondertussen schatrijk. Als hij 21 zou worden, kon hij vrij beschikken over zijn kapitaal. Maar voor de mama was geen franc voorzien. Die had het daar erg moeilijk mee. Terwijl de jaren vorderden, groeide haar wrok. Ze ging een administratieve strijd aan met de familie van Christian. Het was vechten tegen de bierkaai natuurlijk. Die familie liep niet hoog op met de vergiftigde flierefluiter-vrijgezel, en nog veel minder met dat bijslaapje van hem, een Corsicaans ex-bovenmeisje. Meer nog, minder nog: ze bleek zo erg behept met de kwestie, dat het verdacht werd. Het parket heropende de zaak van de moord op Christian, op aandringen van de familie. Enkele maanden later werd Marius’ mama officieel beschuldigd van de

gifmoord. Ze werd opgepakt en veroordeeld. Motief: het slijk der aarde. De jonkheer zou haar, in bed nog, bij leven en welzijn dus, beloofd hebben dat ze niks te kort zou komen als ze het kind hield, onder de omstandigheden die hijzelf voorschreef. Het bleek een leugen te zijn; er was alleen voor de baby gezorgd. Haar voorgevoel zou uitkomen. Meer nog, minder nog: het bovenmeisje had de bons gekregen, twee maanden voor Christian op pijnlijke wijze het tijdelijke met het eeuwige wisselde. Als dat geen bewijs was. Voor haar én voor het parket.

09

Tijdens de oorlog kwam de gifmengster weer vrij. Toen ze *for old times' sake* nog eens het kasteel opzocht, viel ze op een Duitse majoor. Hij op haar. Gebruik makend van een militaire missie deserterden ze samen naar Paraguay, met zoon Marius. Daar doken ze onder en kozen ze een nieuwe identiteit. Marius werd andermaal geboren, dit keer als Urquhart. In Paraguay ontwikkelde hij zijn liefde voor fietsen. Het was zijn grote droom beroepsrenner te worden. In Europa natuurlijk. Toen de Duitse stiefvader er na een voedselvergiftiging de brui aan gaf, nam de droom concrete vormen aan. Anno 1948 voeren ma en zoon terug naar het Oude Continent. Ze namen hun Corsicaans-Franse nationaliteit weer aan, evenwel de naam Urquhart behoudend. Ma ging piepklein wonen en dimde langzaam maar zeker uit. Twee jaar later werd ze begraven in het stille Groffliers niet ver van de zee. Marius Urquhart bracht zoveel tijd in het fietszadel door dat het eindelijk zover was: hij werd ingelijfd bij het gild der beroepsrenners. In die tijd ook werd hij gecontacteerd door notaris Moeneclay in Pourville. Even werden zijn ogen zo groot als schoteltjes toen de notaris hem de documenten voorlas. Maar hij wou vlug weer in het zadel, heerlijk op- en neer meanderend langsheen de Route de Mer. Hij nam een deel van het geld op en verdween na de zomer maandenlang naar Corsica, waar hij dagelijks noest trainde op zijn klimwerk.

10

Macht erotiseert, sport ook. Marius Urquhart kaapte een schoonheid weg, maakte haar zwanger en bleef vooral beroepshalve in het zadel. Een lastig zittend beroep. Het verliep niet echt naar wens. In het peloton was hij nog altijd een van de vele knechten-waterdragers. Pas toen hij voor de tweede keer deelnam aan de Tour, de Tour van Fausto Coppi, voelde hij zich beter in zijn vel. Maar hij had molentjes in zijn hoofd. Daar wentelden andere plannen in het rond. Hij had alles goed voorbereid. Bocht 34 op de Col d'Ardur was zijn sluipweg naar de velden der vergetelheid. Zwaar verzekerd en daarenboven vanzelf nog eens schatrijk ook, katapulteerde de jonge beroepsrenner zich met zijn fiets op 06 juli 1952 het struikgewas in. Zoek iets, iemand, en je vindt dat, die nooit. En zo geschiedde.

Marius Urquhart werd niet voor de derde keer wedergeboren. Zelfs de prille weduwe ontving nimmer een teken van leven.

11

De blik van Bärbel werd voortdurend van het scherm weggetrokken. Het was irriterend: die oude kerel zat zo strategisch opgesteld, dat hij zowel haar als het tv-scherm voortdurend kon focussen. Ze voelde het. Ogen kunnen branden. Het trok haar aan en stootte haar af. Ze had de man nog nooit in La Russe gezien, dacht ze. Of in Berck-sur-Mer. Of toch? Nog voor het einde van de Tourrit stond hij op en verdween, na een uitdrukkelijke hoofdknik in haar richting. Ze knikte kort terug en richtte haar aandacht weer op het scherm. Toen de uitzending afgelopen was en Bärbel het bos lege glazen van diverse tafeltjes ophaalde, trof ze op de plaats waar de oude onbekende gezeten had een maggiblokje aan. Toen keek ze naar de kalender aan de muur.

12

Pa was al jaren overleden. Ma overleefde wezenloos in een fauteuil in de achterkeuken. Het maggiblokje, eender welk maggiblokje, bracht haar niet terug tot de werkelijkheid. Hoe hard Bärbel ook haar best deed, het smaakmakende sterkmakertje kon de oude onbekende bekende niet meer terug naar hier toveren. Niemand van de wielersfans-namiddagklanten van die zondag bleek de man te kennen. Ze konden zich hem zelfs met moeite herinneren: Berck-sur-Mer begon in die periode overspoeld te raken door veel vreemde toeristen. En de man kwam niet meer vanzelf terug, hoe lang Bärbel ook wachtte, de hele Tour lang. De voortekenen waren er nochtans soms: in de Alpen was er de gedenkwaardige valpartij van Beloki, die daardoor uit de Tour verdween en nipt niet geletruidrager Armstrong in zijn val meesleurde. Smeltend asfalt bleek de oorzaak te zijn. In de eerste lastige Pyreneeënrit stond tot driemaal toe 34 gekalkt in een van de laatste dalende bochten. Bärbel wou best wel in een fascinerend soort numerologie geloven, bijgeloven. Ook de Corsicaanse afscheidingsbeweging roerde zich. Aan het begin van de zomer werd Colonna opgepakt, de moordenaar van de Corsicaanse prefect. En ondanks enige clementie, betoond door de Franse president, was de eveneens opgepakte boer-antiglobalist José Bové manifest aanwezig in De Ronde en in heel Frankrijk. Het werd (de jaren van de wereldoorlogen buiten beschouwing gelaten) voorwaar nog een gedenkwaardige honderdste Tour.

In het najaar verschijnt zijn roman 'UPPERDOG', een biotrilogie
Uitgeverij Bibliodroom

DE INBREKER

Catharina Boer

Het verhaal van de inbreker was nog niet bedoeld voor de oren van Kelly. Toch ving mijn kleine zus gewoonlijk snel iets op en haar fantasie deed dan de rest.

Door de openstaande keukendeur zag ik dat zij haar nachtjapon al aan had en voor de gangspiegel haar lang blond haar borstelde.

Mama hing tegen de koelkast, haar mond een beetje scheef in de richting van Papa.

Fluisterend zei ze: 'Dit keer was het raak bij de moeder van Jaap Vissers van de Antoniedreef. Ze hoorde eerst gebonk in huis en daarna zag ze de inbreker in de spiegel. Ze schrok hevig, haar hart, weet je wel !. Ook miste zij later haar gouden halsketting, maar toen was hij al weg. Gelukkig kon ze hem beschrijven: een reus van een kerel, dik zwart haar'.

Papa keek vluchtig van mij naar mijn kleine zus.

Ik hoorde hem zeggen: 'als Daphne en Kelly slapen, ga ik even bij Jaap langs om te vragen hoe het nu met zijn moeder gaat'.

Mama knikte, opende de koelkast en schepte ijs in vier bakjes. Daaroverheen deed ze een grote schep zwarte bramen. Kelly, stoof de keuken in: 'Hoera.. als ik zeven word, kies ik ook zo'n toetje'..

'Als jij jarig bent, legde ik uit, is de bramentijd al voorbij, dan zijn er paddestoelen'. Ze stak haar tong uit: ' he, nee..bah..ijs met paddestoelen'...

Mama ruimde intussen de tafel af en maakte een fles babyvoeding klaar voor Robje, die al die tijd had liggen huilen. We kregen ons broertje maar weinig te zien. Hij hilde vaak, meestal

's nachts en als hij dan overdag eindelijk sliep, liepen wij op onze tenen door het huis, waar overal de lucht hing van zijn was en zijn lotion.

Het had die zomer veel gewaaid en de herfst leek al begin september begonnen.

De lage zon legde een voile over het landschap van weilanden en wonderlijke schaduwen over de straat. Op de dijkweg stonden fietsers haast stil tegen de wind die vage geuren aandroeg van laatst gemaaid gras. Bij het naar school gaan, woei er steeds zand in onze ogen en soms schreeuwde Kelly: 'ik word blind godome.'

Dus speelden we binnen. We legden een plaid over de zoldervloer en maakten popjes.

Ik maakte ze van oude washandjes die ik opvulde en vormde hoofdjes van klei.

Kelly probeerde me na te doen met roze papier en draadjes wol. Haar popjes leken meer op kleine muizen. Ze werd niet eens boos toen ik dat zei: 'Mijn kindjes zijn nu eenmaal klein, want ik ben drie, vier en een beetje jaar jonger dan jij'.

'Viereneenhalf', verbeterde ik.

Kelly en ik deelden een slaapkamer, waar zij elke avond een of ander ritueel volgde voordat ze eindelijk ging liggen. Dit keer klom ze op een stoel om goed door het raam te kijken en vond de wereld er anders uitzien. 'Anders dan wat?', vroeg ik... 'Of er een zwart dak boven hangt', zei ze.

Waarschijnlijk bedoelde ze de schaduwen die de tuin en ook het huis van de zonderlinge man naast ons scherper omljnden. Het huis van die zonderling leek verlaten, nergens brandde er licht.

'Daphne, zei ze, de soldaat is weg en de hond ook'.

De zonderling heette Hanssen, maar we noemde hem de soldaat vanwege zijn ket-sende commandotoon waarmee hij de hele zomer zijn herdershond had getraind. Elke avond leerde hij het dier kunstjes en op straat brulde hij steeds 'Hierrr... en Appport'.

Eenmaal passeerde hij ons en van schrik staarden wij naar de grond om zijn vieze donkere baard niet van dichtbij te zien. Het leek wel of zelfs de straatstenen trilden onder zijn harde stem.

Kelly griezeld toen tenminste gretig.

'Een grote man als hij, heeft nu eenmaal een zware stem', stelde ik haar toen gerust.

'Het zou idioot zijn als hij een klein piepstemmetje had',

Nu zei ik: 'Misschien is hij met de hond wandelen'.

Ik herinnerde mij dat hij een poosje geleden nog een katje bij ons terugbracht dat telkens wegliep van onze moederpoes. Het had in de haag vastgezet en mi-auwde klagelijk.

Ik had het scharminkeltje met zichtbaar kloppend hartje zien liggen in de grove hand van de soldaat. Diezelfde hand schoot dus op hazen, bedacht ik toen, tilt het zware geweer, mikt op een vluchtige prooi en haalt de trekker over. Dit wisten wij zeker. Hoe dubbel kan iemand zijn!?

Kort voor kerstmis vorig jaar, stond hij namelijk bij ons op de stoep met de vraag of wij haas lustten. Hij hield zo'n beest bij zijn oren omhoog, het lijf leek wel een lek geschoten zak en het bloed druppelde over onze stoep.

'Gelukkig lusten wij geen haas he', had Kelly gezegd toen mama wat later de stoep boende.

De dag waarop Kelly het kleine katje weer bij de moederpoes terugbracht, legde ik mijn zusje uit dat zij niet verdrietig moest zijn als dit poesje dood zou gaan. Hij doet anders alsof hij niet blij is dat hij er is. Misschien is hij wel ziek'.

Kelly antwoordde eerst niet, maar ineens vroeg ze: 'Is dat dan net als bij Robje?'. ..

Ik wist eerst niet wat ze bedoelde. 'Nou, ik bedoel, aarzelde ze, dat hij ook niet blij is dat hij er is omdat hij huult en dat hij daarom misschien ook doodgaat'.

Het was niet de eerste keer dat mijn 'wijsheden' mijn kleine zus op een dwaalspoor brachten en van dat moment af probeerde ik op mijn woorden te letten.

Hier in huis moesten wij het samen vinden, maar gelukkig mocht ik al een keer naar een feestje

van een vriendin die al veertien werd. Heimelijk dacht ik terug aan dat feestje, speciaal aan een oudere jongen die deed of hij dansen kon. Hij voerde me even mee op het ritme van een bekende deun. Ik voelde me al heel volwassen, totdat hij me plotseling losliet en zich van me weg draaide. Tussen andere jongens vond ik hem terug. Ze rookten sigaretten en begonnen over de gewelddadige inbreker die al langer onze buurt teisterde. Ze geloofden niet alles: 'Iedereen leest de krant en heeft er een mening over', pochten ze toen losjes met een biertje in hun hand.

'Laten we maar gaan slapen', zei ik tenslotte tegen Kelly, maar we bleven alle twee zitten op de rand van het bed, luisterend naar ons huilende broertje. Kelly zwaaide daarbij met haar voeten in Noorse sokken en ineens zei ze: 'Mama is nu alleen thuis hè'. Ik stelde haar gerust:

'Nou en.. dat is ze overdag ook, als papa in het postkantoor werkt'.

Kelly knikte, haar stemming was makkelijk te beïnvloeden: 'ja en daar stuurt hij brieven naar de hele wereld hè...! Naar de hele wereld, godome'..

Ik smeed intussen mijn kleren op een stoel: 'je moet niet zo vloeken!'

Robje was inmiddels stil. 'Nu krijgt hij een fles', zei Kelly. Ze zat daar nog steeds op de rand van haar bed, haar grote ogen glinsterden in het duister.

Boven haar bed hingen vier foto's van de Beatles, foto's die ze uit tijdschriften had geknipt.

'Paul vind ik de leukste' zei ze, wat vind jij?'

'mm.. ja, lekker ding ja', praatte ik jongens van het feest na.

Ze lachte kort: 'Lekker?...ijs is lekker.. toch geen m..' Haar laatste woord ging plotseling verloren in een donkere dreun !

Kelly was het eerst bij de kamerdeur. Zonder geluid zakten we door onze knieën en kropen naar het trappengat om tussen het hekje door te gluren.

De eerste dreun kwam van het raam, de tweede van de voordeur. Daarna klonken mama's voetstappen. Zij opende de buitendeur zonder enige aarzeling. We konden de bezoeker niet zien, wel horen.

Ik herkende een opvallende schoen die een reusachtige slagschaduw op de zijmuur wierp.

Nu zou hij wel een vrouw bij de haren vast hebben terwijl het bloed uit haar buik over de stoep viel. Over mama heen die nu elk moment zou gaan gillen, fantaseerde ik.

En wat moest ik dan doen, ik als de oudste? Ook gillen, toesnellen of juist wegkruipen om mijn zusje te beschermen?

Er volgde een stem als een bariton: 'As dat je de deur op slot doet, buurvrouw, voor de inbreker, dacht ik. Ik zag je man wegrijen, maar je ken niet wete tegenswoordig. Je ken wel mun hond effe lene, die vliegt hem zo naar zun strot'...

Maar mama bleef rustig: 'Heel aardig van je, Hanssen', zei ze bedaard, maar dat hoeft echt niet hoor. Het huis zal ik goed afsluiten, dat wel. Nogmaals bedankt!'

We hoorden de deur weer dichtvallen, een sleutel omdraaien en metalen schuifjes klikken.

Daarna liep mama terug naar de huiskamer, zonder naar boven te kijken.
Doodstil werd ons huis. Rillend kwamen we overeind en slopen terug naar onze bedden.

Daar knielde Kelly voor haar zelfbedacht avondgebed: 'Lieve heer, de soldaat is griezelig, lelijk en hij stinkt, maar misschien is hij toch ook wel een beetje aardig. Amen'..

Daarna schoof ze onder haar deken Ik zag haar blonde haar een paar maal heen en weer vliegen over het kussen. Daarna hoorde ik de gebruikelijke diepe zucht en haar regelmatige ademhaling.

Alleen Robje verbrak de stilte.

WAT IS ER MIS MET EEN SELFIE?

John Toxopeus

Het ambacht van schrijven beschouw ik als doel in mijn leven. Het bedenken van verhalen is een passie. Het is zowel een onbedwingbaar genoegen, als een bron van onrust waar ik me niet los van kan en wil maken.

Sinds kort heb ik een onmiskenbaar gevoel, ben ik doordrongen van een diep geloof, dat ik een boodschap door moet geven.

Dat ik nog leef en niet het slachtoffer ben geworden van open tbc in het begin van de jaren vijftig van de vorige eeuw, beschouwde ik vroeger als een speling van het lot. De penicilline die in 1954 op mij als een van de eersten werd uitgeprobeerd, sloeg aan. Mijn moeder had mij de week daarvoor opgegeven en God laten weten dat ze er uiteindelijk vrede mee had als Hij mij in zijn koninkrijk op zou nemen. En net als Abraham, die op het punt stond zijn zoon Isaac te offeren, mocht zij mij juist toen behouden. Het is om die reden dat een pentekening van Rembrandt in mijn kinderbijbel die laat zien hoe een engel de hand van Abraham met het mes tegenhoudt, in mijn geheugen staat gegrift. Kenners beweren dat Rembrandt zichzelf als Abraham heeft geportretteerd.

Ik herken inmiddels een vingerwijzing.

Mijn vrouw en ik bezochten met buitenlandse gasten het Rijksmuseum van Amsterdam en stonden stil bij de Nachtwacht. In een opwelling meende ik in een van de figuranten op het schilderij mijn evenbeeld te herkennen.

Ik dacht dat ik weer mee moest lopen omdat ik te lang bleef staren. Maar de hand op mijn arm was van een vreemde die mij vroeg om een foto te maken terwijl hij voor het kunstwerk stond. Hij had een bijzondere tongval en toen ik hem daarnaar vroeg vertelde hij dat hij uit Zuid-Afrika kwam.

‘Daar wordt nog steeds de taal gesproken die Rembrandt sprak in zijn tijd,’ zei hij.

Gelet op zijn uiterlijk be kroop mij nog de bizarre gedachte dat Rembrandt zelf voor mij had gestaan, maar ik heb de man niet meer gezien zodat ik daar niet naar kon vragen.

Was het alleen maar toeval dat ik nog weer jaren later aan het schrijven van een dagboek begon? Zorgde dit experimenteren met een ander genre voor een bijna surrealistische samenloop van omstandigheden waarbij opnieuw het werk van Rembrandt betrokken was?

Die vragen hielden mij bezig toen bleek dat in de periode dat mijn dagboek zou worden uitgegeven, eveneens een exclusieve expositie van etsen van Rembrandt werd geopend in het Stedelijk Museum van mijn woonplaats.

Ik besloot Rembrandt een bezoek te brengen en verdere aanwijzingen af te wachten. Dat bleek een voortreffelijk idee. In zijn vroegere woonhuis met atelier in Amsterdam, vond ik een boek over etsen en de betekenis van deze kunstvorm voor de schilderstukken waarmee hij later beroemd zou worden. Het boek toont in woord en beeld het ongeëvenaard aantal zelfportretten dat de schilder heeft gemaakt. Geëtste portretten tot 1640 en geschilderde portretten tot het eind van zijn leven in 1669.

Afbeeldingen, foto's maken is van alle tijden. Dat heb ik vroeger ook gedaan, maar foto's maken van jezelf, je mooier voordoen dan je bent, ik vind het een stuitende bezigheid. Het is niet de enige reden waarom ik een grondige hekel heb aan mobieltjes. Vakantie-uitjes naar steden als Rome en Barcelona worden niet zelden verpest door Japanners met hun schelle stemmen en mobieltjes op lange stokken. Op het strand krioelen naar geparfumeerde zonnebrand stinkende gielchelende pubermeisjes met hun gsm'etjes in de aanslag. Maar ook in Amsterdam waar ik regelmatig kom, in Artis waar ik wandel met mijn kleinkinderen, overall kom ik ze tegen, mensen die foto's maken van zichzelf. Ze blijven staan, vlak voor je neus, maken met hun elleboog een onverwachte beweging, een rechtse hoek, om zo voordelig mogelijk in beeld te komen. De kinderen leren het van hun ouders, grootouders van hun kleinkinderen: kijk, opa, kijk, oma, zo doe je dat, ik houd je rollator wel even tegen.

Was, net als de mobieltjesverslaafden van tegenwoordig, ook Rembrandt een grote ijdeltuit?

Misschien, maar zijn zelfportretten dienden ook een ander doel, dat werd mij duidelijk uit zijn boek. De geëtste zelfportretten zijn over het algemeen oefeningen, voorstudies voor nieuwe etsen of voor schilderijen. Rembrandt probeerde grimassen uit, verbazing, grijnzen, fronsen, angst en woede. Hij gebruikte zijn eigen hoofd als model. De oefeningen vinden we terug in ander werk. Het ging Rembrandt niet om de schone schijn.

Tijdens een braderie in mijn woonplaats, maakte ik een praatje met de bestuursvoorzitter van het Stedelijk Museum waar de expositie van de etsen gehouden zou worden.

'Je zou een spannend verhaal over Rembrandt moeten schrijven,' zei hij. 'Dat gebruik ik dan bij de opening van onze expositie.'

Ik vertelde dat het redigeren en uitgeven van mijn dagboek voorrang had.

Toen hij voorstelde om de presentatie van het dagboek in zijn museum, vlak na de opening van de expositie plaats te laten vinden, wist ik dat dit de boodschap was.

Je kunt jezelf etsen, schilderen, fotograferen en je kunt ook over jezelf schrijven. Van de Nederlanders die zich bezig houden met creatief schrijven doet een half miljoen dat in een dagboek. In een dagboek ben je alles tegelijk. Sentimenteel,

hartstochtelijk, flegmatisch, gestoord, schaamteloos en gedreven. Voor selfies, de hoeraverhalen over jezelf, hebben we twitter, Facebook, Instagram en blogs. Een dagboek vertelt het echte verhaal, de successen, het plezier, maar ook het verdriet, de teleurstellingen en de missers. Dagboeken zijn een verrijking voor degenen die over het echte leven willen lezen en schrijven, bieden tegenwicht aan het gemak waarmee we onze voordelige kant in de etalage zetten. In plaats van een selfie meer echtheid delen zonder filter. Dat was mijn boodschap tijdens de presentatie van mijn dagboek onder het toezicht van Rembrandt.

Ruim baan voor dagboeken in de literatuur waar altijd al geldt dat alle gelukkige verhalen op elkaar lijken en elk ongelukkig verhaal ongelukkig is op zijn eigen manier.

Daags na de presentatie in het museum kreeg ik een bericht van een van mijn gasten. Het was haar opgevallen dat niemand met zijn of haar mobieltje had lopen zwaaien.

INVALLEND DUISTER.

Hugo Verstraeten

Er was iets veranderd. Hij zag het aan hun gezichten. Jan Bregorski stond midden een stroom van gebeurtenissen waarvan hij richting noch ontstaan kon duiden. Voor een buitenstaander leek er niets aan de hand. Een wat voorzichtiger waarnemer noteerde echter hun aarzeling. De periodes van stilte die zij al te achteloos probeerden onder te praten. Er gebeurde iets waarvan hij de gevolgen niet kon overzien. Hij las het in hun ogen. Hij probeerde gewoon te doen. Enkel het tegendeel lukte. Hij nam deel aan hun gesprekken, luisterde meer dan hem lief was naar hun van eigenwaan opgeklopte verhalen. Lachte luider dan nodig met hun aftandse grappen. Vertelde er zelf ook één, de enige die hij kende.

Alles leek veranderd. De stad waarin hij dagelijks verdwaalde, de wachtende huizen in hun eentonige rij. De man in de krantenkiosk keek hem langer aan dan gebruikelijk. Gewoonlijk had die een welwillend grapje klaar. Het vrolijkte de dag wat op. Nu gaapte tussen hen een onbestemd stilzwijgen dat Bregorski met wat flauwiteiten probeerde weg te werken. Alles bewoog. Nu hij stilstond zag hij meer. Hij bekeek de binnenstad anders. Als kwam hij hier voor het eerst. De straten liepen onder hun namen door in de richting van het invallende duister. De voorbijgangers net als hij altijd op weg naar ergens. Twintig jaar al hetzelfde ritueel. Van de provincie naar de stad en terug. Het begon al na zijn studietijd. Een baan op het kantoor van een verzekeringsmaatschappij met naam en faam. Met uitzicht op promotie vond zijn vader. In zijn land was werken bij een bank iets waarop de familie trots kon zijn. Zevenduizend driehonderd dagen rekende hij snel vooruit. Herhaling van altijd hetzelfde.

Zij hadden het van horen zeggen. Zij vertelden het maar verder. Gespeeld goed menend. De oorsprong ervan kon nooit achterhaald. De geruchten waren door andere geruchten bevestigd zodat men ze best ernstig kon nemen. Zoals dat gewoonlijk gaat waren hij en Elly als laatsten op de hoogte. Dat zij hem had verlaten. Dat het huis al geruime tijd te koop stond. Zij zou een flat huren in de stad. 'Lachwekkend', deed hij de geruchten af, hoewel niemand in zijn directe omgeving enige aanzet tot lachen nam. Elly stond aangeslagen. Ongeloof en verwarring wisselden in haar blik. Te gek om los te lopen. Het is een kleine wereld en in het dorp waar ze woonden lag men vlug op de lippen. Geen nieuws slecht nieuws werd geoordeeld en daarom kleurden de roddeltantes van het dorp het karige nieuws graag een tintje bij. Jan Bregorski reageerde gelaten. Hij kon nog net verhinderen dat zijn vrouw zich tot een onderzoeksdaad zou verlagen. Geruchten kan men niet tegenspreken. Men moet ze dood zwijgen. Dat had hij van zijn vader. Trots en neerbuigend doen naar al die arme zielen die niets zinvollers omhanden hadden. De feiten voor zichzelf laten spreken. Onverschilligheid was hun sterkste wapen. Hun huwelijk op de klippen: zij wisten wel beter. Zij hielden van elkaar op

een manier die anderen hen benijdden. Natuurlijk gingen zij allengs wat meer op elkaar gelijken. Kostprijs van de jaren samen. Soms hadden de dagen iets van dood hout. Toegegeven, de gebruikelijke conflicten hadden ook zij gehad. De meeste oorlogen echter nu wel gestreden. De verwijten begraven. De vrede getekend onder de witte vlag van het laken. In de striemende tijd waarin zij leefden was Elly het enige houvast dat hij had. 'Elkaar': het was hun grootste bezit. Roddel dus. Jaloersheid of dwaas misverstand. Elly bleef kolkend.

Hij neemt de trein tot de naburige stad. Dan met de bus tot waar hij woont. Het dorp meer een toevallig samenraapsel van huizen. Het is nog een eind lopen voor hij het pad langs het huis bereikt. De bomen op het plein tillen hun takken boven de mistsluiers, witzilver oplichtend onder de straatlantaarn. Zelfs voor december voelt het koud aan en de eerste rijm glinstert op de kruinen. Bregorski houdt van deze tijd van het jaar. Het licht enkel een bleke variant van het donker. Elly nam de aanloop naar kerst door het huis met de gebruikelijke nep aan te kleden. Hij onderging die jaarlijks weerkerende bedrijvigheid.

De kou snijdt in zijn gezicht. De rilling over zijn rug doet hem uitkijken naar de warmte van het voor hem opduikende huis. Donkere gestalte zonder details. Deze avond is anders. Er is weer dat doodlopende gevoel in zijn hoofd. Onder het straatlicht telt Bregorski vier schaduwen die hem blijven volgen, wat hij ook onderneemt. Soms denkt hij dat iemand hem altijd voor is. Soms dat iemand hem volgt. Altijd loopt hij in het spoor van een ander. De gedachte klemt in zijn hoofd: hij is hier al geweest. Zigzaggend probeert hij de sporen te volgen. Tegelijk vertraagt iemand in hem tot een schaduw. Een schim zonder kenmerken. Hij luistert naar het twijfelende schuiven van voetstappen op het asfalt. Soms lijkt de plaats waar hij staat een lege plek. Punt dat hij al verlaten heeft of waarlangs hij nog moet komen. Hij kijkt om. Achter hem ligt de straat verlaten. De mist laat niet los. Er is te veel schaduw. Hij staat voor de deur van het huis en herkent zijn naam op het plaatje. Hij is met velen vanavond. 'Dissociatie', oordeelde de psychiater. 'Meervoudige persoonlijkheid'. Bregorski heeft vele ikken. Hij wist niet wie van hem buiten op de stoep bleef. Welk deel van hem naar binnen ging.

Hij kende de geluiden. Hun onderbreken van de stilte die altijd al over het huis hing. Hij kende de geur. Van vers gebakken brood, van pruttelende gerechten op het fornuis. De geur van pas gesneden rozen. Van beurs fruit. De geur van magnolia's in haar hals, de lankmoedige geur van haar armen. Voor alles bestond een geur. Voor het luisteren naar muziek, voor niets doen op zondag.

Bregorski probeert het donker in te delen. Enkel het licht verwaaien van het gordijn wijst op zijn komst. Hij kent de kamers. Zij klinken leeg. Ook hun geur is anders. Zijn hand glijdt langs het duister. Waar de kast stond: wat verderop de tafel en enkele passen verder het kleine schilderij. Het enige raam in de muur waardoor hij naar buiten kon kijken.

Gebeurtenissen complotteren. Ritselen en fluisteren. Pas veel later blijkt hun verraad. Er was geen ontkomen aan. De geruchten over hem en Elly bleven. Zij liepen

als herauten voor de werkelijkheid uit. Achtervolgden hen tot in de kleinste hoekjes van hun leven. Elly kon de onderzoekende blikken van de dorpelingen niet langer verdragen. Hoe zij ook trachtte hun tegendeel te bewijzen, de geruchten lieten het wantrouwen altijd op een kier. Ze werkten als insijpelend gif. Er was iets veranderd. De vreemde glans in haar ogen. Het verdwalen in gedachten die hij niet kende. Toch bestond hun relatie te lang en was zij te vanzelfsprekend om langer dan nodig bij het geroddel stil te staan. Bregorski lachte de ernst weg. Al lukte dat nooit helemaal en bleef er een schaduw over hem hangen. Waarom zij de laatste tijd zoveel vriendinnen opzoekt. Waarom bezoeken aan hen merkbaar langer uitlopen. De uitbundige opschik, de onbekende geur in haar hals wanneer ze thuiskomt. Waarom zij wegstijgt en zij aan tafel nog enkel luisteren naar hun eigen slikken. Gebeurtenissen kondigen zichzelf aan. Zij konden niet toegeven dat zij de vraag ontweken waarop zij toch al langer het antwoord kenden.

Jan Bregorski keert achterwaarts op zijn stappen terug. Het is kil in het huis en de muren echoën hun leegte door de kamers. De vertrekken moeten dringend gelucht. De zure lucht doet aan heimwee denken. Tastend vindt Bregorski zijn weg door het labyrint van vragen. Hij is met velen. Te veel vond Elly zodat zij niet meer wist op wie zij ooit verliefd was geworden. Het behang bewoog. Er moest dringend geschilderd. Het dak moest hersteld. Elly plande de werken voor de komende zomer. Van hun tweetjes was zij altijd al de pak-aan.

Bij de deurpost komt hij hem weer tegen. Het deel van hem dat achter bleef. Zij groeten omzichtig en net wanneer de één de ander wat ongemakkelijk kruist gaat voor het huis de kerstverlichting aan. Uit de ramen valt warm licht en een vage geur van baklucht waait hem tegen. In één van de kamers klinkt muziek. 'Strange fruit', meent hij te herkennen. Vreemd fruit. Billy Holliday. Hij bracht de CD met de live uitvoering van het nummer voor haar mee uit de stad. Kostte niet meer dan een prikje. '*Scent of magnolia sweet and fresh, and the sudden smell of burning flesh...*,' hoort hij nog net. Elly draaide het grijs. 'Groet Elly van me', mompelt hij, niet zeker of de ander het hoorde. Hij lacht wat onbestemd en trekt de deur met een nauwelijks hoorbare klik achter hem dicht. De mist hangt nu in draden van de bomen. Jan Bregorski loopt het pad langs. Kijkt op zijn uurwerk: er is geen tijd. Hij rilt en trekt zich dieper in zijn jas. De invallende nacht is een breed en openstaand raam. Het is nog ver naar de stad. Hij kijkt een laatste keer om en merkt hoe vanachter het gordijn het bord nog even wordt verschoven. 'Huis te koop', staat er in helrode letters.

TWEE KOFFIES

Fa Quix

Ja, dat is het etablissement, zo stelde hij vast. Het was een typische Vlaamse brasserie, keurig, piekfijn en een beetje stijf. Maar hier was het dat hij had afgesproken. Toch een tikkeltje nerveus. Goed, het is tijd, ik ga nu naar binnen, zo vermande hij zich.

De zaak was groter dan hij dacht, weinig volk nog op dit moment, late namiddag, een koppeltje, ook vier mensen op leeftijd die toonden wat genieten van het pensioen betekent, en links en rechts nog iemand, alleen. En vlak voor hem, recht voor de ingang, die jonge dame, op het eerste gezicht knap, blond en met een kleurige blouse met een discrete tekening erin verweven. Ze stond haar beeldig. Ze moet iets met haar haar gedaan hebben, zo meende hij, maar hij kon het niet precies plaatsen. Vastberaden stapte hij op haar toe. "U bent... ik bedoel van euh ... online?" Ze keek op, enigszins verrast en aarzelend antwoordde zij "Ja, ik denk het toch." "Mag ik?" wees hij naar de vrije stoel aan de overkant van het tafeltje. Ze knikte. Meteen nam ze een boekje, bijna onopvallend, en maakte een aantekening.

"Tijd voor iets nieuws?" vroeg ze, vriendelijk maar toch nogal afstandelijk. "Ja, zoals dat ooit bij iedereen wel eens gebeurt, denk ik. Alleen, je weet vooraf niet wanneer" antwoordde hij gevat, en ging verder: "Je moet de kans krijgen om jezelf te realiseren. Niet ten koste van, er moet altijd een evenwicht zijn, maar het moet ook klikken natuurlijk." Ze noteerde weer.

Het gaf hem de tijd om even in zijn verleden terug te keren. Waarom hij precies nú hier zat, tegenover een leuke vrouw. Had hij het dan niet goed, vroeger? Natuurlijk, maar zijn huwelijk was een gouden kooi geworden. Iedereen zag hem en haar als een 'ideaal' koppel. Maar hun relatie was doodgelopen, doodgewoon doodgelopen. Hij ergerde zich toen vrienden hem vroegen naar het waarom? Waarom en hoe het fout was gegaan? Niet! Nergens! Moet er dan altijd een uitleg zijn? Neen, die was er niet. Wij zijn steeds meer naast mekaar gaan leven, elk ons eigen leven, zo rationaliseerde hij het telkens weer. En plots was er nagenoeg niets meer gemeenschappelijks. Waarom hij er dan toch is uitgestapt, na al die jaren? Moed, zo wist hij. Het had tijd gevergd, maar uiteindelijk had hij de moed gevonden om de sprong in het onbekende te wagen. Om te ontsnappen uit die gouden kooi. Een onzekere toekomst tegemoet, dat wel. Maar hij wilde voor zichzelf in het reine komen. Absoluut. Niet ooit oud willen zijn om dan vast te stellen nooit de moed te hebben gehad te kiezen.

"En u bent ambitieus?" vervolgde ze? Waarom vraagt ze dat nu? Bedoelt ze nu in mijn job? Of in een relatie? Wanneer het over dit laatste gaat, moet ik nu 'neen' antwoorden. Als ik eerlijk ben, moet ik toegeven dat ik in mijn mislukte huwelijk te weinig ambitieus ben geweest. Allicht. Anders had ik er iets aan gedaan, denk ik dan. En misschien was ik in mijn huwelijk net te weinig ambitieus omdat ik in

mijn job dat absoluut wél was. Ik wilde de top bereiken. De ene ambitie is de andere niet. Dus als het over mijn job gaat, dan moet ik nu ‘ja’ antwoorden. “Nee, ik bedoel, ambitie klinkt zo zwaar op de hand, wijst op presteren, op ‘moeten’, en ik vind, het gaat om zelfontplooiing. Iedereen moet die kans krijgen.” Zij: “En die kans geven?” “Ja, ook natuurlijk. Ambitie hoeft gulheid niet in de weg te staan.”

Weerom begon ze ijverig te noteren. Vreemd vond hij dat. Maar plots bedacht hij: was het geen contradictie in zijn denken, enerzijds er stellig van overtuigd te zijn dat er niets aan te doen was, ‘doodgebloed’, maar anderzijds, met die vraag over ambitie, tja, was het wel zo’n fataliteit? Had hij in zijn huwelijk niet wat meer ambitie mogen hebben? De ene ambitie is dan wel de andere niet. Maar het is niet of-of: je kan én mag in beide ambitieus zijn.

“En welk verloningspakket ziet u dan voor zichzelf” gooide ze plots in zijn gezicht. “Pardon? Wat vroeg u nu net? Verloningspakket?” “Ja, bij de functie waar u nu voor solliciteert hoort een mooi verloningspakket, basissalaris plus extralegale voordelen zoals een aanvullend pensioen. Daarover moeten we ook een overeenkomst bereiken, zelfs wanneer u de geschikte kandidaat bent.”

Poeh, het was hem ineens zonneklaar dat hij in een compleet verkeerd gesprek was terechtgekomen. ‘Hoe red ik mij eruit’, was het enige dat nu in hem opkwam. “Excuseer, maar ik vrees dat er hier een groot misverstand is. Ik ben hier voor een onlinedate, niet voor een sollicitatiegesprek. Sorry, heel erg sorry.” Hij herinnerde zich in een flits dat hij bij het binnenkomen gezien had dat er nog een andere dame alleen aan een tafeltje zat. Bliksemsnel keek hij opzij. Ze zat er nog. En nu wist hij het weer van haar haar: het was een andere persoon op de profielfoto, maar ze leek er wel op. “Sorry, wat dom van me, ik had me wat beter moeten voorstellen, dan had ik u dit gesprek kunnen besparen. Tijd is kostbaar voor u” excuseerde hij zich nogmaals. Zijn gezicht veranderde van kleur, van bleek naar rood. Maar ze kwam tussen vooraleer hij het nog erger kon maken: “Geen probleem hoor! Het was een interessant gesprek. En ... u was een goede kandidaat”, knipoogde ze. Verbouwereerd stond hij op, al zoekend naar dat andere tafeltje met die andere dame.

Net op dat moment vloog de deur van de brasserie open en stormde een jonge, krachtige kerel binnen, zag de blonde dame vóór hem en riep al van ver: “Sorry! Die verdomde politici die het onmogelijk maken om nog in de binnenstad met de auto te rijden. En dan nog parking vinden! Maar ik ben er. Oef!” Op weg naar de andere tafel keek hij om en dacht ‘ambitieuus is deze gast wel’, en zag de blondine een bladzijde in haar boekje omslaan.

Hij benaderde de andere dame met enige voorzichtigheid. En weer excuseerde hij zich, voor het te laat komen deze keer, en schoof aan aan haar tafel. Maar dit gesprek vlotte niet echt. Ja, deze dame leek wel beter op de profielfoto, en de ‘match’ zat goed, dat was vooraf toch gebleken. Maar het klikte niet echt nu. De chemie werkte niet. Hij bedacht: je mag nog zoveel punten online aanvinken, maar de enige echte test is de fysieke ontmoeting. De stem, de blik, de kleine tics, ... en ook: het gesprek zelf. Alleen in een echte ontmoeting is het mogelijk om

hier het fijne te weten te komen, en de andere te ontdekken. Ze vroeg hem wat uit over zijn hobby's die hij in zijn profiel had gemeld, en of het sporten terug vlotte na zijn meniscusoperatie. Hij antwoordde vriendelijk, maar kort, voor zijn doen toch. Het kwam hem allemaal als onecht over. En zelf slaagde hij er zelfs niet in om één pertinente vraag te stellen. Ze namen afscheid, zonder belofte van een nieuwe afspraak. Dat zouden ze online nog uitzoeken.

Vooraleer het etablissement te verlaten ging hij nog even zijn handen wassen. Toen hij klaar was om te vertrekken, zag hij de blondine, alleen aan haar tafeltje, haar boekje en smartphone in haar tas aan het opbergen. Hij dacht: 'Zou ik?' en na een korte aarzeling ging hij toch naar haar toe: "En, je hebt dan uiteindelijk toch je kandidaat gezien. Een betere dan ik geweest ben" grapte hij. "Ja, dat wel, maar of ik hem ga aanwerven, weet ik nog niet." "Hoezo? Hij leek mij een sterke dynamische kandidaat." "Ja, zeker, maar ik had het moeilijk om mij te concentreren. Die sollicitatie, die bekijk ik later nog wel" en dan, onverwacht stelde zij hem een vraag: "Zeg, dat van die zelfontplooiing, en dat je dat ook de andere moet gunnen, meende je dat? En dat ambitie gulheid niet in de weg hoeft te staan?" "Ober, graag nog twee koffies! En jij, laat dat boekje nu maar even in je tas zitten."

EEN REGENBOOG IN ZWART-WIT

Annette* Akkerman

Herbert had nooit verwacht dat op een dag het allergrootste onheil en het meest fantastische geluk elkaar zouden kruisen. Het leek alsof hij in twee verschillende films tegelijk speelde of in één bijzonder slechte film die bol stond van het melodrama. Een jaren vijftig scenario in zwart-wit, bedoeld om de toeschouwers tot tranen te roeren.

Herbert had vooraf geweten dat zijn bezoek aan de arts niet vrijblijvend was. Toch was er altijd nog een sprankje hoop dat hem, gedurende het wachten op de uitslag van het onderzoek, op de been had gehouden. Tegen beter weten in, maar ligt het niet in de menselijke natuur om zich in tijden van nood aan de allerkleinste strohalm vast te klampen?

Voor de uitgang van het ziekenhuis, wenkt een meisje in een rolstoel hem. Ze zit vast. Het uiteinde van haar lange das zit rond het wiel gedraaid. Haar ogen weerkaatsen de kleuren van de dikke, handgebreide sjaal. Wat een afschuwelijke sjaal met al die verschillende kleuren bij elkaar. Herbert vraagt zich af of die glinsterende kijkers mogelijk kleurenblind zijn.

Een natuurkundige met liefde voor de filosofie of een filosoof met liefde voor de natuur. Herbert had lang getwijfeld welke tekst hij op de datingsite voor hoger opgeleiden zou zetten. Maar hij concludeerde al snel dat geen van beide zijn ware aard beschreef en dat waarschijnlijk toch niemand zou reageren. In ieder geval niet de vrouwen die hij graag ziet. Hij zit niet te wachten op het type vrouw dat bij hem op het instituut werkt. Kortgeknipt en gekleed in bruintinten, alsof dat hun promotiekansen zou vergroten. Het lijkt wel of intelligentie niet mag bestaan in een fraai vrouwenlichaam of dat de intelligente dames hun positieve punten moeten verhullen, omdat ze anders niet op waarde worden geschat.

Voor mannen ligt dat anders en is het juist een voordeel als je naast deskundigheid ook een hoeveelheid kracht uitstraalt. Herbert weet wat hij waard is en is dankbaar voor zijn goed ontwikkelde lichaam. Daarom voelt het nog tragischer dat juist dit lichaam hem op dit moment in de steek laat.

Nu hij het vonnis van de arts heeft gekregen, is hij blij dat hij geen advertentie heeft geplaatst. Stel dat hij net iemand had ontmoet, dan was dat wel een heel sneue manier om een blauwtje te lopen. En als hij niemand had gevonden, dan had hij nu zijn advertentie moeten aanvullen met: *en gaat binnen afzienbare tijd dood*. Drie tot negen maanden, met kuren een verlenging mogelijk tot een jaar misschien iets langer. Is dat een keuze?

Het meisje in de rolstoel is adembenemend mooi. Haar bruine haar glanst en haar blauwe ogen stralen als ze in drie ademteugen vertelt over het wedervaren van haar gebroken been. Haar verhaal buitelt over hem heen en lijkt daarmee het bestaan van zijn eigen ziekte uit te wissen.

‘En jij, waarom ben jij in het ziekenhuis geweest?’

‘Bij een vriend op bezoek.’

Herbert schrikt van zijn eigen leugen. Hij weet waar het vandaan komt. Hij is nog niet klaar om de woorden uit te spreken. Dat is het echter niet alleen. Hij verdomt het om de uitbundigheid van deze jonge vrouw verstikken. Zijn licht kan wel uitgaan, maar moet hij dan de rest van de wereld ook in duisternis zetten?

In een opwelling besluit hij het meisje thuis te brengen. Anemoon heet ze. Nog nooit heeft een naam zo goed gepast. Ze sprankelt en als Herbert zegt dat zijn tijd niet haar tijd is, lachen haar ogen deze gedachte weg. Haar vitaliteit resoneert in zijn borst en Herbert vraagt zich af of er dan toch ruimte is voor een wonder. Iets waar hij graag in zou geloven, maar dat zijn nuchterheid en ratio niet toestaat.

Haar kamer staat volgestouwd met spullen. Zo anders is zijn keurige appartement dat licht en ruimte ademt. Op de kleine oppervlakte heeft ze een bed staan, een grote tafel, enkele kastjes en een grote luie stoel. De stoel van roze pluche heeft ze bij het straatvuil gevonden, vertelt ze enthousiast. Ze heeft er twee uur mee lopen slepen om hem op haar kamer te krijgen. Haar bed is bedolven onder kleurige dekens en kussens, daarmee lijkt het op een sofa uit een Oosters haremverblijf. Het is duidelijk dat deze textiel vormgeefster zich ook graag omringt met haar eigen werken. Normaal zou Herbert zo snel mogelijk gevluht zijn uit deze chaos. Nu gaat er juist een rust vanuit die hem omarmt, meer dan zijn eigen woonruimte zou doen.

Anemoon heeft zich uit de rolstoel op het bed gehesen. Herbert wil in de luie stoel neervallen als Anemoon hem op het bed trekt. Het bed dient ook als bank en Herbert probeert zo nonchalant mogelijk tussen de kussens plaats te nemen, half liggend en half zittend. Dan schijnbaar zonder enige inleiding, vinden hun monden en even later hun lichamen elkaar. Het teder aftasten gaat al snel over in vurige passie, enigszins gehinderd door het gipsbeen. Nog nooit heeft zijn bloed zo krachtig rondgepompt. Hij vergeet de duivel in zijn lichaam en zuigt haar liefde op. Vreemd dat hij jaren zocht en op de dag dat hij niet wil zoeken uiteindelijk vindt. Hij klampt zich hieraan vast en geeft het betekenis.

In de tijd die volgt, geeft zijn werk soms nog afleiding, maar het vuur is uit, nu Herbert weet dat hij zijn onderzoek nooit meer kan afronden. Ook vindt hij geen rust meer in de lichte ruimtes van zijn woning. Er is nog maar een plek waar hij wil zijn. Steeds weer keert hij terug naar Anemoon om zich te laten verwennen op het knusse bed. Alleen onder haar aanrakingen vindt hij rust en staat de wereld stil. Even geniet hij van dat moment en vergeet hij zijn toekomst, die eigenlijk al niet meer bestaat.

De dag dat haar gips eraf mag, gaat Herbert mee. De dag dat hij weer naar zijn arts gaat, gaat hij alleen. Nog heeft hij Anemoon niets verteld. Zelfs niet als ze plannen maakt voor een toekomst samen. Dan zwijgt hij, om niet tegen haar te moeten liegen. Anemoon denkt dat zijn terughoudendheid bindingsangst is en maakt daar grapjes over. De specialist staat versteld van zijn levenslust en constateert een stilstand in de woekering. Is er dan toch hoop? Is Anemoon zijn medicijn. Herbert durft het niet te geloven.

Na twee maanden van plezier en liefde, is er de dag dat hij bloed spuwt. Het rood kleurt de blauwe handdoek paars. Hij wil de handdoek wegmoffelen, maar is te laat om het geheim nog langer te bewaren. Stil liggen ze samen op het rommelige bed tussen de kleurige dekens en de vele kussens. Haar tranen horen niet bij haar gezicht, maar maken haar nog mooier. Zij haalt haar hand door zijn golvende haar en zegt dat ze hoopte op een kind met blonde krullen.

Herbert wikt en probeert het er een diepere betekenis in te vinden. Wat is de zin van hun ontmoeting? Kan en mag hij er zin aangeven? Anemoon streelt zijn bedenkingen weg. Zijn plan rijpt in een fractie van een seconde waarin ze door zijn haar strijkt.

De rollen zijn omgedraaid nu. Ditmaal zit Herbert in de rolstoel buiten op de stoep van het ziekenhuis. Daar waar alles begon. De laatste dagen valt het lopen hem zwaar, maar nu voelt hij een nieuwe energie door zijn lichaam stromen. Nog nooit was Anemoon zo mooi, haar blik zo teder. Zelfs haar mond staat even stil. Alsof ze nog niet helemaal kan bevatten dat het kleine wezentje op de echo haar kindje is dat rijpt in haar buik. Het regent zacht, maar de zon ziet kans een regenboog te produceren. Rondom zijn zware hart schijnt een glimlach. Zijn diepste wens is dat dit moment eeuwig kan duren. Hij slikt de brok in zijn keel weg.

‘We gaan terug. Ik wil nog even bij mijn specialist langs.’

‘Maar je wilde niet meer op controle.’

‘Nu wel. Als het goed is, dan kan hij me extra tijd geven. Wat voor vader ben ik als ik die niet pak.’

Anemoon omarmt hem van achteren en laat haar hoofd rusten op zijn kruin. Haar tranen lopen langs zijn wangen. Voor het eerst huilt hij mee. Herbert heeft nog maar een verlangen, een groots verlangen, om zijn dochter in zijn armen te sluiten. Al was het maar voor even.

Romain John van de Maele

Langs de wegen

Langs de weg naar nergens
bloeien duizend molens.
Ze zuigen de groeikracht weg
onder haar aarzelende voeten.

Haar landschap is al ingeklonken
en achter de duinen gaat
de wind tekeer om laagland
te veroveren. De tulpen

zullen het niet halen, en wilgen
weten dat het sterven
begonnen is, onafwendbaar,
gulzig als nooit voorheen.

Ze begrijpt het zoemen niet meer

Haar raten zijn
een laatste keer gezwengeld.

Het laatste likje
lopende honing is geroofd,

en het is geen troost
dat nieuwe werksters
de oude korf beschermen.
Ze begrijpt het zoemen niet meer,

en ze vindt ook geen bloemen.
Het dansen heeft ze verleerd
en haar vleugels vrezend
de wind in het vlakke land.

Het angstaanjagend gebaar

Wie staat daar
brandend als een baken
van de grote slaap
om de kraaien te verjagen?

Zij glijdt stil mee
in een rondedans
van angst en beven.
Langs ongebaande wegen

strompelt ze naar
het angstaanjagend gebaar
van de laatste geweldenaar,
of is hij een schuldenaar?

Voorpublicatie uit 'Schaduwspel', Uitgeverij Demer Press

ATELIER

Het licht regeert in rechte hoeken. Er wordt hier niet
gedwarreld of gedanst. Niets buigt zonder te breken.

Kinderen van hout staan strak in het gelid, vertellen één voor één
hetzelfde verhaal van de man die balanceert onder de balken van zijn huis.

De man die ooit de deur sloot omdat zijn torens niet
tot in de hemel reikten, omdat zijn trappen nergens toe leidden.

Hij hakte op zijn dromen in, schiep uit de brokstukken
een stad waarin hij eenzaam rondwaalde totdat

hij alle wegen kende die naar de stadspoort gaan. Voet voor voet
schuift hij op de draad van zijn bestaan in de richting van de deur.

DE GRENS

Je vouwt de landkaart open, strijkt de aarde glad,
wijst met een vinger op een stad en zegt: dit is waar ik woonde.
Deze wirwar van lijnen liet ik achter me.

Je buigt je over het landschap van papier,
kijkt om je heen en zegt: hier werd de platte grond bewerkt.
In de leegte van deze maaivelden ben ik verdwaald.

Je bestudeert je kompas, determineert de toekomst,
richt je blik weer op de kaart en zegt: daar is het nieuwe land.
In het dal achter deze bergen bevindt zich ergens de slagboom.

Dan steek je het gebied in je binnenzak en zegt:
Ik moet de afstand tussen theorie en werkelijkheid overbruggen.
Je tuurt in de verte, verbreedt de horizon, zoekt de grens.

OVER

Omdat je precies in je eigen hoofd paste,
kon je de oorlog nooit winnen.

Achter iedere muur lachte de vijand.

In camouflagekleuren sloop je langs
de demarcatielijn tussen jou en de wereld.

Je dagen mesbreed gevouwen.

Je wapen keurig ingevet om nooit te gebruiken.

Nu tast je hand breekbaar in de lucht;
een witte vlag vanuit de loopgraaf van het leven.

Boven je hoofd vind je de driehoek,
maar de kracht ontbreekt je te verheffen.

Aan alles komt een eind.

Buiten dwarrelen de bewijzen. Ik zie
hoe je ze nakijkt tot de vrede is getekend.

ALZHEIMER

Er drijven telkens wolken door z'n hoofd.
Ze schuiven haast onmerkbaar voor de woorden
die vroeger logisch bij de beelden hoorden.
Zo wordt hij langzaam van de taal beroofd.

De wolken worden mist en zachtjes dooft
het licht van dingen die hem ooit bekoorden:
een goed gesprek, een reis naar verre oorden.
Hij zwijgt omdat hij niet meer wordt geloofd

wanneer hij, door de jaren achterhaald,
de weg naar huis vergeet en dan verdwaalt
in krochten van zijn hoofd. Hij is niet dom.

Het is veeleer de mist die hem omsluit.
De tijd haalt vreemde grappen met hem uit.
Hij lacht nog wel, maar weet niet meer waarom.

Truus Roeygens

BUITEN BEREIK

nooit heb ik de maan in leven gezien

en terwijl het lijkt alsof hij terug zijn draai heeft gevonden
ben ik terug naar hier

de witte gevel is pistache groen geworden
ruiten huiveren doordat een vliegtuig overvliegt

ik zoek nog naar een verklaring
voor de vlucht van het winterdier

er loopt geen weg door het huis
ik bewandel de streep die hij trok

nooit van mijn leven
hoorde ik een fanfare van sterren

maar hier,
we bonden het vuur aan een balk

landden als een hijgende pijl
buiten bereik

HAPPY BIRTHDAY

haar gelaat hangt rond in spiegels

haar voorhoofd ingezwachteld met dunne repen huid

van haar verslaving aan groeien

vindt ze wat eeuwig blijft:

van haar wangen de blos bloemen

van haar hoofd haar zwarte haren de slome potloodtekening

onder haar geruststellende groene ogen het moeras

ofschoon zij het opofferen van schoonheid

als een elegant offer zag

hoe grondig ik alles overdenk

ik kom er niet achter hoe ik die vrouw kan zijn

niet alleen op basis van de gelijkenis

Op vakantie in NY met mijn vader en mijn broer

We zijn tot aan het water afgereisd
De jassen dichtgeritst tot aan de kin
Mijn vader en broer staan met de rug naar mij toe
Ik heb een camera bij me
Tussen hen zie ik het Vrijheidsbeeld
Dit zou een mooie foto zijn
Drie standbeelden, ieder op zijn eigen eiland
Plotseling steekt de wind op
Het soepele water komt tot over de kade
Alsof het ons wil grijpen
In dat gastvrije Amerikaans roepen ze ons toe
'Jullie moeten schuilen'
Ze rennen weg van wat er komen gaat
Maar wij zijn hier nog nooit eerder geweest
We weten niet waarheen
en blijven staan.

5 uur in de ochtend

Ik heb net weer op de klok gekeken
Het is 5 uur in de ochtend
Mijn huisgenote is nog niet thuisgekomen

Voor twee studiepunten de nacht door gewerkt
Lege bierflesjes op mijn bureau
Computer stuurt het door aan printer
die knippert om papier
maar ik blijf waar ik ben

Met een sigaret tussen wijs- en middelvinger
het raam open geknikt
leunend op het kozijn
zie ik dat een stad net als de nacht haar grens heeft
Vandaag komt eraan als een streep blauw

Op de radio, mijn praatgrage metgezel deze nacht, zingt Joe Jackson
“Is she really going out with him?”
Na al die jaren is hij nog steeds verbaasd
ik weet inmiddels hoe het gaat

Ik luister naar de duiven die bronstig koeren onder mijn raam
Zo meteen kraait er in een achtertuin ergens kort een schorre haan
Zij mist waarschijnlijk deze mooie morgen

Hedwig Du Jardin

het beest

het beest jaagt haar in het donker
de stuipen op het lijf, het gromt,
stampvoet, snuift haar geur, hijgt,
schiet met hels gedruis uit de struiken.

bij dag keert ze terug om te kijken, zoekt
sporen langs het pad naast het meer,
diepe klauwen in de modder, slierten kwijl,
plukken stug haar aan een tak.

geen glimp, geen schijn van bewijs
in één hap verslonden vannacht.
geen huid, geen haar, taal noch teken,
geen spoor van zichzelf vindt ze terug.

nu zal ik je alles vertellen

nu zal ik je alles vertellen
zei hij, en daar stond ik,
met zijn hart in mijn handen
over de blaren te blazen.

en jouw vuur dan, vroeg hij
alsof hij me met zijn dove oor kon horen.
nu zal ik je alles vertellen, loog ik,
met droge ogen verkoos ik de woestijn
boven het moeras,

ik zweeg over je hand
op mijn schouder,
in de holte van mijn rug,
over hoe ik dacht: nu zal ik,
je hebt me gezien vandaag.

wals met moeder

ze is weg ze vergaat ze vervaagt in de mist, dan
brand jij maar een kaars die de schimmen verlicht
van haar wals in jouw arm aan jouw vinger haar ring
je zit koud en ontrouw in haar warm wollen vest
dat vandaag naar de kringwinkel gaat.

je doet doodgewoon zonder as op het hoofd
maar je wil wel terug, je wil dat het blijft

draaien en deinen driekwart zonder einde.

windstil

we holden voor hem uit en lieten hem winnen, de lente
brieste ons hoofd op hol. we wakkerden hem aan,
warrelden los, waaierden open,
de wind bulderde onze namen.

we zwierden en zwaaiden met wapperende haren
tolden in het rond, stormden in een glas water.
nu de wind gaat liggen wankelen we,
dolgedraaid, vallen zwijmelend om,
bedelen om beweging
de wind valt zonder genade.

Robin Hutse

1 / naamloos

Ze leest zich

de broodkruimels van mijn zwijgen bijeen

terwijl ik de linkerkant van ons bed verslijt

vindt zich een verklaring in de astronomie van mijn lichaam

- in de constellatie van mijn hoofd tot de kussens en mijn voeten

tot waar die mij vandaan vluchten. Wij zien elkaar

als houvast, rimpelloos als een blauwgespiegelde plas in het braakland

of dat wil zeggen dat wij hier bewegingsloos liggen

of gewoon in ellipsen rond elkaar draaien

is allang geen agendapunt. Soms zijn de nachten stil

niet dat er niet veel gezegd wordt maar omdat we

dat zonder geluid doen

met schaduwtaal, ruimtevaart

muurschilderingen in de afzonderlijke grotten die we bewonen

2 / weekendwandeling

Basisvoorwaarde is een hoog plafond
ons slag laat de dingen zich graag opstapelen
zoals bestek, pannen en cadeau gekregen sanseveria's.
Zo bouwen wij een natuurlijke bergketen

binnenskamers. Wolken breken er op de pieken
dan brengen we de nacht natgeregend door in de zetel.
Nu jagen we elkaar weer als kinderen de bergtoppen op, jongen en meisje
tot in de eeuwige sneeuw - We vouwen er papieren vliegtuigjes van aanslagbiljetten,
parkeerboetes,

supermarktadvertenties. Diegene die het verst geraakt mag juichen.
De avondzon kleurt onze wangen op de weg terug
het is nog niet maandag morgen.

3 / oeral

Een nieuw volk deed me herleven op de stervenskoude oever,
met verboden dans en kruidig vuur
stuurde me heen om vis te worden en de stroom op te zwemmen naar de bron
waar de druk water, kieuw en steen tot hetzelfde maakt
waar het onderscheid tussen woede en water weggezongen wordt

(is dit dan de punctuur
is dit waar het gaat gutsen)

men vroeg me
duizel onder hemelkoepels
houw een alkoof voor twee in je hart
sterf er alleen en kom terug

men beval me
drink de zee en huil haar golven uit
beduimel je taal tot ze in rafels hangt
laat het onzegbare landerig in de stroom

Monika Macken

(januari 2018)

Voor W.

Weet ik wat nog mogelijk
is, weet ik waar alles verwaait en verdort,
waar kleuren hun namen

verliezen en pluizig vergaan
herinner ik me je stilte nog
je verbaasde mond en

de vingers die ik vroeger
tussen mijn lippen hield als oud fluweel,
herinneringen als bladwijzers van
mijn dagen, flarden van woorden

wanneer ik bang langs het huis
rijd, dat ooit dronken in de zon
lag, de tuin waar katten geboren werden
en stierven

waar we ons schuldig voelden omdat
het geluk plots te zwaar woog en
plots verdween

